

ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਮਿਟੀ 'ਚ ਵੈਟਰਨਸ ਤੇਅ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹਿਕਾਚਤੜੇੜ੍ਹ ਸਮੁਲੀਅਤ

ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਮਿਟੀ 'ਚ ਵੈਟਰਨਸ ਡੇਅ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਰਿਕਾਰਡਤੇਜ਼ ਸਮੁਲੀਅਤ

■ ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ
ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਸ਼ੁਲਕਾਂ ਦੇ ਬੈਂਡ ਵੈਟਰਨਸ ਡੇਅ ਪਰੇਡ ਦੀ
ਰੈਣਕ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ
ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਦਿਆਂ ਇਥੋਂ ਦੀ ਮੁੱਖ
ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ,

ਤਾਂ ਜੋ ਆਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਚਾਣ
ਬਣਾ ਸਕੀਏ।
ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ
ਵੈਟਰਨਸ ਡੇਅ ਹਰ ਸਾਲ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ

ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ
ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਲੜੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ
ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ
ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ

ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ
ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇਣ ਵਜੋਂ
ਵੈਟਰਨਸ ਡੇਅ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਐਲਕ ਗਰੋਵ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਲੀ ਸਮਾਗਮ ਧੂਮਪਾਸ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਖਬਰ ਮੁੱਖ ਸਫੇ 'ਤੇ ਦੇਖੋ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਫਿਰੀਜ਼ਨੇ ਵਿਖੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਦੀਵੇ ਬਾਲਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗਤਾਂ।

■ "ਦੀਪਮਾਲਾ ਅਤੇ ਆਤਿਸਥਾਜੀ ਵੀ ਹੋਈ"

ਗਜ਼ਾਈ ਭਰੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਕਥਾ-ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਗੁਰਿੰਧਰ ਬੁਲਾਇਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ।

ਗੁਰੂਪਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਿਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨਾਲ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕਰ

ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਇੱਥੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਦੇ ਪਸਾਦ ਲਿਆ, ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੀਵੇ, ਮੌਬਾਤੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜਗ੍ਹਾ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੋਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਆਤਿਸਥਾਜੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਟਾਕੇ, ਛੁਲਕੜੀਆਂ ਆਦਿਕ ਵੀ ਚਲਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਅਤੇ ਆਤਿਸਥਾਜੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਟਿਮਥਾਊਂਦੇ ਆਸਾਨ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੀ

ਅਤੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨਾਲ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕਰ

ਕਿ ਅੱਡੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਡੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ 'ਚ ਇਕ ਨਾਟਕੀ ਮੌਜੂ ਆਇਆ ਹੈ ਅੱਡੀਆਂ ਦੀ ਆਈਆਂ ਤੇ ਯੂ.ਐਸ. ਅਟਾਰਨੀ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਦੱਤਤਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੰਡ ਰੇਜਿੰਗ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜੇ

ਤੱਕ ਫੰਡੇ ਕੈਰੀਟਿਕ ਆਗੂ ਐਡਮਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਡਮਜ਼ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਫੰਡ ਰੇਜ਼ਰ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅੱਡੀਆਂ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ 'ਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ਼ ਨੇ 'ਬਿਗ ਬ੍ਰਦਰ 25' ਜਿੱਤ ਕੇ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ

■ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗੇਸ਼ਨ

ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।" ਪਰ, ਹਰ ਪਲ ਮੈਂ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ "ਮੈਂ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲੰਘਾਂ? ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਵੇਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਹਾਂ? ਮੈਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂ?" ਸੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਜ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਗਤੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ਼ 'ਬਿਗ ਬ੍ਰਦਰ' ਚੰਸ਼ਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਟਰੱਕ ਕਰੋਬਾਰੀ ਜਗਤੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਰਿਅਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਇਸੇ ਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਡੱਚ ਰਿਅਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜੰਨ ਡੀ ਮੇਲ ਵਲੋਂ 1997 'ਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਰਜ ਓਰਵੇਲ ਦੇ 1949 ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਨਾਈਨੀਨ ਏਟੀ-ਫੋਰ' ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਤਰ ਤੋਂ ਪੋਰਿਤ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ੋਅ 5 ਜੁਲਾਈ, 2000 ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ. 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ 'ਬਿਗ ਬੈਸ਼' ਵੀ ਇਸੇ ਸ਼ੋਅ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਐੱਡ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਰੇਜਿੰਗ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਮੇਅਰ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ, ਆਈ ਪੈਡ ਜ਼ਬਤ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ/ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਾਰੰਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਡ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫੰਡ ਰੇਜਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਤਹਿਤ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮੇਅਰ ਏਰਿਕ ਐਡਮਜ਼ ਦੇ ਸੈਲੈਨ ਫੋਨ ਤੋਂ ਆਈ ਪੈਡ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਬਰਾਡਸ਼ਾਹ ਰੋਡ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ

SACRAMENTO TRUCK PARKING

- ਵਾਹਿਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਪਾਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
- ਗੋਟਿੰਡ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।
- ਪਾਰਕਿੰਗ ਪੱਕੇ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧੂੜ-ਘੱਟੇ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ।
- ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ
ਸੰਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

CALL NOW

916-304-5910

4660 MAYHEW RD
SACRAMENTO, CA 95827

Near Bradshaw Road

www.TruckParkingSacramento.com

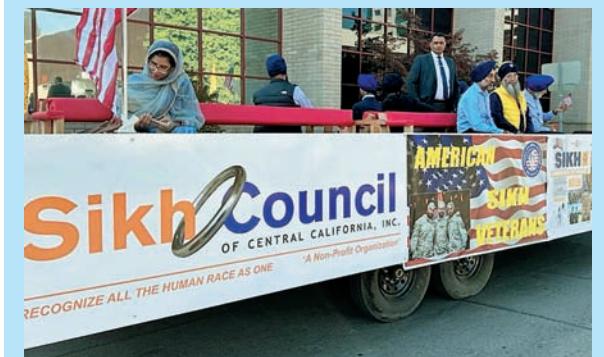

- SAFE AND SECURE
- 24/7 MONITORING
- EASY ACCESS
- CONVENIENT LOCATION
- SECURITY ON SITE
- DAILY OR MONTHLY
- NO DUST

“ਵੈਟਰਨ ਡੇ” ਪਰੇਡ ਫਿਰੀਜਨੋ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਨੇ ਲਿਆ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸਜਾਇਆ ਫਲੋਰ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, (ਯਾਲੀਆਂ/ਮਾਛੀਕੇ/ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਸ਼ਾ ਸਰਗਰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ “ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਕੈਲੋਫਰਨੀਆਂ” ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੰਭਲੇ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਮਝ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਡਾਊਨ-ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਖ

ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਅਮੈਰੀਕਨ ਸਿੱਖ।

ਚੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਚੀ ਟੀਮ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਫਲੋਟ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਮੇਟਰਸਾਈਕਲ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਮੇਅਰ ਜੈਗੀ ਡਾਇਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਗ਼ਲਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਦੀ ਪੋਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 3 ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗੋਲੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਾਨਾ/ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਦੀ ਪੋਤੀ ਨਾਉਮੀ ਬਾਇਡਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀਕੋਟ ਸਰਵਿਸ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਨਾਉਮੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲੀਬਾਗੀ ਕੀਤੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾਉਮੀ

ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜੋਨਸਟਾਊਨ 'ਤੇ ਸਨ। ਫਿਰ 3 ਅਣਪਛਾਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਲੀ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀ. ਗੱਡੀ

■ 3 ਅਣਪਛਾਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਖਾਲੀ ਗੱਡੀ
ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੋਵੇਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੋਵੇਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ 3 ਬਦਮਾਸ਼ ਗੱਲੀਬਾਗੀ ਦੌਰਾਨ।

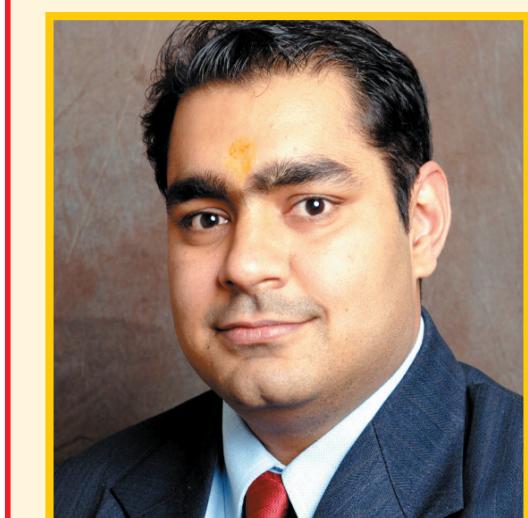
ਟੈਕਸਾਸ 'ਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਗੱਹਿਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ

ਕੋਟਪੂਰਾ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਢੀਮਾਂ ਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ। ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਦਸੇ 'ਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਤਾਇਆ ਚਮਕੋਰ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿਖੇ ਟਰਾਲੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੇ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਰਮਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਖ ਦਿਓਲ (26) ਪੁੱਤਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੱਖ ਦਿਓਲ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਸੁਖਮਨ ਸਿੱਖ ਸਿੱਧੂ ਵਾਸੀ ਮੂਸੇਵਾਲਾ (ਮਾਨਸਾ) ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਤਰ ਪਰਮਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਖ ਤਕਰੀਬਨ 6 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਜੰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੋਲੀਬਾਗੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਨੀ ਨਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਤਿੰਨੋਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਕਾਰ 'ਚ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਲੜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਾਨੂੰਨੀ
ਸਲਾਹਾਂ

Atul Kapoor
C.E.O.

■ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
■ ਘਰੇਲੂ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਕੇਸ
■ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ
■ ਕੰਮ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲਗਾਣਾ

**Asylum &
Deportation
Defense**

Neat Allen Sawyer
Attorney at law

ਮੈਕਰਾਮੈਂਟੇ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖੇ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ

ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ

HIGHLANDS

COMMUNITY CHARTER AND TECHNICAL SCHOOLS

“...ਹਾਈਲੈਂਡਜ਼ ’ਤੇ, “ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ” At Highlands, “it's Never Too Late...”

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖੇ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਸਕੂਲ (IHS) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਯੂ.ਐਸ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਡਿਪਲੋਮਾ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

LEARN ENGLISH

We offer English language classes through our international High School (IHS) program that allows you to earn credits towards your U.S. High School Diploma.

ਆਪਣਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਮਾਓ

ਅਸੀਂ ਕਲਾਸਰੂਮ-ਆਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਐਨ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਢੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਬੱਸ ਪਾਸ 2.5-5 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਅਰਲੀ ਲਰਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

EARN YOUR HIGH SCHOOL DIPLOMA

We offer classroom-based and independent Study classes. To remove barriers, we offer bus passes, an Early Learning Center for children aged 2.5-5, and tutoring.

ਇਕ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖੋ

ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕਰੀਅਰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਵਧਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ, ਅਰਲੀ ਚਾਈਲਡਹੁੱਡ ਐਜ਼ਕ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਡਿਜੀਟਲ ਨੇਵੀਗੇਟਰ, ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਅਸੈਂਸ਼ਨਾਲਸ, ਕਾਸਮੈਟੋਜ਼ੀ, \$33 ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, ਗਰੁੱਪ ਫਿਟਨੈਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ!

LEARN A SKILL

Our growing list of Career Technical programs for our students includes Truck Driving, Early Childhood Education, Digital Navigator, Business Essentials, Cosmetology, MC3 Construction, Group Fitness, and more!

ਬਿਲਕੁਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ALL AT ABSOLUTELY NO COST!

ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰੇਟਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਲਾਸਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ +22

Classes are available throughout the Greater Sacramento Area for Adults 22+

7720 24th St, Sacramento, CA

Learn more at HCCTS.org 916-844-2283

@HCCTS

ਸਿਆਟਲ 'ਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਸਿਆਟਲ, (ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਫਿੱਲੋਂ/ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਤਿਉਹਾਰ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਬੁਈ ਦਾ ਵਿਵਿਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੈਣ ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਰਗ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ।

ਬੁਈ ਦਾ ਵਿਵਿਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਗੁਰੂਆਗ ਸੌਗ

ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਚੰਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਭਾਈ ਦਿਵਿਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਾ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਈਆਂ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੀ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਬਥਾ ਦੀਂਘ

ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਚਾਰ

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ (ਬਬਲੀ) ਨਹੀਂ ਰਹੇ

ਟਰਲਕ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਟਰਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ (ਬਬਲੀ) ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਲਗਭਗ 63 ਵਰ੍਷ਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਅਤੇ ਸੁਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲਗਭਗ 45 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟਰਲਕ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲਾ ਪਿੰਡ ਮਲਸਿਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਸ. ਸਵਰਣ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਹਿਚਾਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ।

ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ, ਲਾਸ ਵੈਨਸ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ

ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ
ਹੁੰਦਲ (ਬਬਲੀ)

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਸਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਸਾਨ ਫਰਾਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਏ। ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਬੇਵਕਤ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸਤਾਂ, ਮਿਤੰਤਾਂ, ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਚ ਸੋਕ ਦੀ ਲਾਹਿਰ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਦੇ ਅਕਾਲ ਲਲਾਣੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ 21 ਨਵੰਬਰ, ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ, ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਟਰਲਕ ਵਿਉਨਰਲ ਹੋਮ 425 N. Soderquist Road, Turlock, CA 95380 ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਟਰਲਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, R1391 5th St. Turlock, CA 95380 ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝ ਕਰਨ ਲਈ 209-486-6505 ਜਾਂ 209-585-7885 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਰਿਕਾਰਡ

ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਹੰਗامਾ

■ ਪਟਾਕੇ ਰਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਝੜਪ

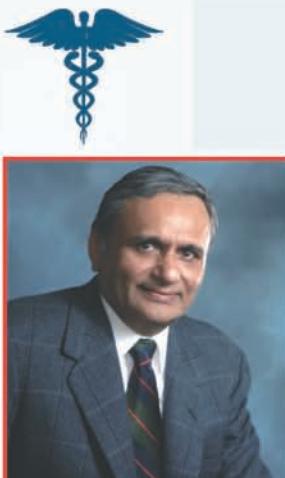

ਮਿਸੀਸਾਗਾ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ/ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਪੁੱਛੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਝੜਪ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਖਮੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਚਾਇਆ। ਦੰਗਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਫੁਰੋਜ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਪੀਲ ਗੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਹੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਾਲ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ

ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕੁਝ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਆ ਰਾਏ। ਪੀਲ ਗੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਖ਼ਲਾਫ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਪੁੱਚੇ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਕ ਇੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੰਗ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਹੋਂ-ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਬਣਿਆ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਗਾਜ਼ ਵੈਨਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਗਜ਼ਦੂਤ ਐਰਿਕ ਗਾਸਟੋਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ, ਭਾਰਤ! ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਮਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

TAKHAR URGENT CARE & Family Medicine

Paramjit S. Takhar, M.D.
Board Certified Family Medicine

Originally from Shankar/Nakodar/Jalandhar
Extensive experience in Family Practice and
Primary Care Over 25 years of Family
Medicine experience with Kaiser Permanente

Onsite Services

www.takharfamilymedicine.com

EKG (Electrocardiogram), Blood Work,
Pregnancy Test, Urine Analysis,
TB Testing, Ear Irrigation,
In-grown Toe Nail Removal

\$100 First Office Visit
2nd Visit is ONLY \$75

By appointment only. Please mention offer when scheduling appointment.
Must present coupon at time of visit. Expires 12/31/17.

- Men's & Women's Health
- Adult Physicals with Labs Drawn on Premises
- Well Woman Exams Including PAP Smears
- Pregnancy Testing
- School /College / Camp Physicals
- Diabetes & Diabetic Foot Care
- High Cholesterol
- Hypertension
- Heart Disease
- Headaches
- Thyroid Problems
- Asthma & Allergies
- Urinary Tract Infection
- Sexual Dysfunction
- Back & Neck Pain
- Immigration Physical
- Pre-Employment Physical
- DOT /Non-DOT Physicals
- Breath Alcohol Testing

We Speak : English, Hindi, Punjabi, Farsi & Spanish

916-688-8888
8191 Timberlake Way #400
Sacramento, CA 95823

We Accept Medicare, Medical & Cash Pay

EXPO FURNITURE Gallery

FALL SAVINGS
PRICES ARE FALLING!
SAVE UP TO
70%
OFF IN STORE

7310 Home Leisure Plaza
Sacramento, CA 95823
(916) 392-3233

11415 Folsom Blvd. STE #105
Rancho Cordova, CA 95742
(916) 635-3976

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਚਮਕਾਇਆ ਪੰਜਾਬੀਆ ਦਾ ਨਾਮ

ਹੁਣ ਨੇਪਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਵੀਟਿਕਟਾਕ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਕਾਠਮਾਂਡੂ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)-
ਨੇਪਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੌਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ
ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਟਿਕਟਾਕ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ
ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੁਲਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ
ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੰਤਰੀ ਰੇਖਾ
ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ
ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿਕਟਾਕ
'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ
ਸ਼ਾਂਖ ਕੀਤਾ। ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਿਕਟਾਕ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ
ਸਦਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ
ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁਤਾਬਕ,
ਟਿਕਟਾਕ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ
ਫੈਸਲਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ
ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰਚਾਰ
ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੇ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(ਜੁਆਰੇਜ਼),
(ਮਾਫ਼ੀਕੇ/ਧਾਰੀਆਂ/ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)-
ਫਰਿਜ਼ਨੋਂ ਨਿਵਾਸੀ ਐਥਲੈਟ ਅਕਸਰ
ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਮੀਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ
ਸੀਨੀਅਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ
ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਾ ਰਹੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ
ਵਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ
ਸਿਉਡਾਡ, ਜੁਆਰੇਜ਼ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ
ਉੱਤਰੀ ਮੱਧ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ
ਕੈਰੋਬੀਅਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਊਟਡੋਰ
ਮਾਸਟਰਜ਼ ਐਥਲੈਟਿਕਸ
ਚੈਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 9
ਤੋਂ 12 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇਸ

ਮੈਕਸੀਕੋ (ਜੁਆਰੇਜ਼),
ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਤੋਂ 31
ਅਥਲੈਟਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ
ਭਾਗ ਲਿਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋਂ ਤੋਂ
ਟੀਮ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ
ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਹੈਮਰ ਥਰੋਅ ਅਤੇ ਵੇਟ
ਥਰੋਅ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ।
ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਵਿੱਚ
ਵੀ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ
ਫਰਿਜ਼ਨੋਂ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਟੀਮ
ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ
ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੱਲ 3 ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ।
ਟੀਮ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨੇ 18 ਸੋਨੇ ਦੇ

ਮੈਟਿੰਗ ਵਿਚ 31 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ
ਲਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਤੋਂ 31
ਅਥਲੈਟਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ
ਭਾਗ ਲਿਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋਂ ਤੋਂ
ਟੀਮ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ
ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਹੈਮਰ ਥਰੋਅ ਅਤੇ ਵੇਟ
ਥਰੋਅ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ।
ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਵਿੱਚ
ਵੀ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ
ਫਰਿਜ਼ਨੋਂ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਟੀਮ
ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ
ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੱਲ 3 ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ।
ਟੀਮ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨੇ 18 ਸੋਨੇ ਦੇ

'ਜੇ ਦੁਸ਼ਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਵਾਂਗਾ ਪਾਬੰਦੀ : ਟਰੰਪ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ/
ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੇਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ
ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ
ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਹਿਕ ਦੇਸ਼
ਨਿਕਾਲੇ ਦੀ ਮੁਹੰਮ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ
ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਦਰਮਦ 'ਤੇ
ਕਸ਼ਮ ਡਿਊਟੀ (ਇੰਪੋਰਟ ਟੈਕਸ)
ਚ 10 ਫੀਟਾਂ ਵਾਧੇ ਦਾ ਐਲਾਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਵੱਖ-
ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ
ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ
ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ,
ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਮਰੀਕੀ ਹੁਣ ਮੰਨਦੇ

■ ਕਿਹਾ : ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕੰਧ
ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗਾ

ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਦੌੜਨ
ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।
ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਟਰੰਪ ਦੀ ਲੜਾਈ
ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਵਧਾ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਲਜ਼ਾਮ
ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਜੋਅ ਬਾਈਡਨ ਦੀ ਸਾਖ ਘਟਾਈ ਜਾ

ਲੋੜ ਦੇ ਪੇਪਰ ਇਓ ਤੇ ਪੇਸੈਂਟ ਲਾਵੇ
ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ
ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

23687 AVENUE 19
MADERA, CA-93638

TRANSCORP

Hiring Owner Operators & Drivers

ਉਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਤੁਰੰਤ ਮਿਲੋ।
ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਟਰੇਲਰ ਵੀ ਰੈਂਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਓਰੇਗਨ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਟੇਟ,
ਕਲਾਰਾਡੋ, ਈਸਟ ਕੋਸਟ, ਮਿਡ ਵੈਸਟ ਦੇ ਲੋਡ
ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

Phone: 800-317-2577
Fax: 800-405-2480
E-mail: dispatch@transcorp247.com

HOTHI
FREIGHTLINES

HOTHI
FREIGHTLINES

Your Job Search Ends With Us!

- ✓ \$2500 salary per week (depending on experience)
- ✓ Sign On and Referral Bonuses
- ✓ Contracted Freight and Brand New Equipment
- ✓ Average salary of our drivers is \$10,000/month

Come and Join Our Team!

- Class A License
- 6-Months continuous experience
- 1 year of driving experience
- 23 years of age or older
- 3 years MVR is verified
- 6 months of reefer experience
- No slip seating

Gary Hothi • (408) 332-9355 • Gary@hflfreight.com

Do you know how to plan & secure your finances?

Book your free consultations for

- ✓ Tax free Retirement Planning
- ✓ College Education Planning
- ✓ Proper Protection
- ✓ Health & Disability (Long Term Care Planning)
- ✓ Annuities
- ✓ Will & Trust (Discounted for a limited time with conditions applied)
- ✓ Building Legacy

Harsimran Bajwa

Lic# 4267166

Call/Text: (916) 479-4783

Email: bajwahgi@gmail.com

*Let's do the needful to secure our life
and our family's future!*

FIVE STAR TOWING INC

8 Locations and 55 Tow Trucks Serve You Better.
Northern California's Number 1 Towing Service

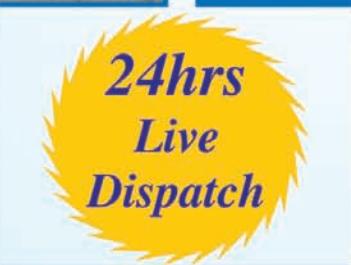

Sacramento, CA

Gold Run, CA

Sparks, NV

**3rd
Generation
in
Business**

Jasmail Singh Chitti
Ph: 877-389-4700

ਬਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੁਨਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸੁਦੇਲਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ

ਲੰਡਨ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਬਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ ਨੇ ਸੰਮਹਾਰ ਸਵੇਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਚੰਡੇਬਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਏਲਾ ਬੇਵਰਮੈਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ਼ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਨਕ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ਼ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

43 ਸਾਲਾ ਗੋਆ-ਮੂਲ ਦੀ ਕੈਨੀਨਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੀਨੀਅਰ ਯੂ.ਕੇ. ਕੈਨੀਨਟ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ 'ਦਿ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਹਮਲਾਵਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਗਾਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ

ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਛਣ ਵੇਲੇ ਮੇਟ ਪੁਲਿਸ਼ 'ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਪੱਥੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਏਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ਼ 'ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਪੱਥੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸੁਨਕ ਆਪਣੀ ਕੰਸਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੋਠ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜਾਖਤੇ ਦੀ ਕਬਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਚ ਲੇਖ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਨਿੱਜਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਾਮਲਾ: ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟਰੂਡੋ ਕਾਈਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਚੰਡੀਗੜੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ 40 ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਵੀਆਨਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਚਿਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵੱਡੇ ਦੋਸ਼ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ

■ 40 ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਵੀਆਨਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਟਾਵਾ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਕਬਿਤ ਸ਼ਸ਼ਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।'

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਜਨਵਰੀ 2024 'ਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਗਰ ...

ਰੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੱਲ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਨੇ ਸਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਚੰਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ 7 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ 7 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਾਂ ਮਾਨ ਦੀ ਇਕ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਸ਼ ਤਪਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਭਾਈ ਰਾਜੇਆਣਾ ...

ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗਾਸਟਰਪਟੀ ਕੋਲ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ 11 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈ ਨਹੀਂ ਆਪਿਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੋਂ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਫਲੋਰਿਡਾ 'ਚ ਭੂੱਖ ਰਹੀ ਕਿਸਤੀ ਵਿਚੋਂ 34 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ...

ਉਪਰੰਤ ਅਮਰੀਕੀ ਤੱਟੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ 34 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੋਸਟ ਗਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਜਾਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਪੁਲਿਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਐਡਮਿੰਟਨ 'ਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਉੱਪਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ 11 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤ ਦੇ ਕਤਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਠਾਵਾ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ਼ ਨੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਐਡਮਿੰਟਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ 11 ਸਾਲ ਬੇਟੇ ਦੀ ਗੱਲੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਕੀਤਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਉੱਪਲ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ਼ ਮੰਨ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਸਟ ਗਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਿੱਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਪਲ ਬਦਰਜ ਕੀਪਰ ਗੈਂਗ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਐਡਮਿੰਟਨ ਪੁਲਿਸ਼ ਨੇ ਐਤਵਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਸਮਾਂ) ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਕੁਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

DR. TAKHAR'S MEDICAL SPA

Sacramento's Top Medical Spa

(916) 688-9994

Our multi-cultural staff will welcome you to our spa and put together a treatment plan that meets your lifestyle and budget.

Free Consultations!

Cheek Filler Treatment for Facial Volume Loss

Double Chin Treatment with Kybella

Under Arm Laser Hair Removal

DR. TAKHAR'S MEDICAL SPA

8191 Timberlake Way Suite 350

Sacramento, CA 95823

(916) 688-9994

info@takharmedicals.com

Mon-Sat: 9:00AM to 7:00 PM Sun: By Appointment Only

ਸੰਨੀ ਉਬਗਾਏ ਸਵੈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਕੀਮ ਬੇਹੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੱਡਾ ਵਰਦਾਨ : ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਡਾਕਟਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਉਬਗਾਏ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਸੰਨੀ ਉਬਗਾਏ ਸਵੈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁਫਤ ਸਿਖਲਾਈ ਸੈਟਿੰਗ (ਸਿਲਾਈ, ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ, ਕਪਿਊਟਰ) ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੂੜਾ ਗੁੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਘੂ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਘ (ਰਿਟਾਇਰਡ ਡੀ.ਏ.ਓ.) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਫਤ 7 ਸਿਖਲਾਈ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ

ਡਾ. ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਉਬਗਾਏ

ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਉਬਗਾਏ ਦੀ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਬੇਹੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਠੱਲ੍ਹੇ ਪਵੇਗੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਂਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਅਸੋਕ ਕੁਮਾਰ ਕੌਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੈਡਮ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮੈਡਮ ਹਰਿਦਰ ਕੌਰ ਸੈਂਟਰ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸਿਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਪੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ ਸਿਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕ ਰੇਣੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੈਲਦਾਰ, ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਖੱਪਿਆਂਵਾਲੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਮੂਹ ਪੰਥਦਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਹਾਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ. ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਜੁਟੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਤੇ 6 ਪੌੜੀਆਂ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਅਰਦਾਸ ਉਪਰਿਤ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਦ ਦੀ ਦੇਗ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਅਸੋਕ ਕੁਮਾਰ ਕੌਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੈਡਮ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮੈਡਮ ਹਰਿਦਰ ਕੌਰ ਸੈਂਟਰ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸਿਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਪੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ ਸਿਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕ ਰੇਣੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੈਲਦਾਰ, ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਖੱਪਿਆਂਵਾਲੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ)- ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਨਤਸਤਕ ਹੋ ਕੇ

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਪਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਹਾੜੇ ਸੰਬੰਧੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇਰਾਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਜਿਥਿਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਸਾਝ ਪਾਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ-ਜਸ ਸਰਵਣ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੌਮ ਲਈ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪੁੰਗ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬਿਖੜੇ ਸਾਮਿਆਂ ਚੌਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੀਮਕਾ ਨਿਗਾਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸੇਧ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਬਲਵਂਤ ਸਿੰਘ ਗਜ਼ੀਆਣੀ ਦੀ ਕਰਬਾਨੀ, ਜਜ਼ਬੇ ਅਤੇ ਦਿੜ੍ਹੇ ਇਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਹਕਾਰ ਕਰਨ ਸਹੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਕਿਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਾ ਕਰਨ, 39 ਸਾਲਾਂ ਵਾਅਦ ਵੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਲੇਅਾਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਕੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੀ

- ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਠੋਸ ਕਰਮ ਚੁੱਕਣ : ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ
- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਾਪਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਰੀ ਸਮੇਤ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼ਹਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਭਗੀ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਹਾੜੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਬਾਗਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਖਨੀ ਪੈਂਡਿਆਂ ਅਤੇ ਜਥੇ-ਜ਼਼਼ਲੁਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸੌਂਪਣ ਦੇਰਾਨ ਕੌਮੀ ਤਕਦੀਰ ਉਤੀਕਣ ਦੇ ਅਹਿਮ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜੁਝਾਈ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਮੁਗਲ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈਆਂ ਤੁਅਸ਼ੀਬੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ-ਜਸ ਸਰਵਣ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੌਮ ਲਈ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪੁੰਗ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬਿਖੜੇ ਸਾਮਿਆਂ ਚੌਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੀਮਕਾ ਨਿਗਾਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸੇਧ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਬਲਵਂਤ ਸਿੰਘ ਗਜ਼ੀਆਣੀ ਦੀ ਕਰਬਾਨੀ, ਜਜ਼ਬੇ ਅਤੇ ਦਿੜ੍ਹੇ ਇਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਹਕਾਰ ਕਰਨ ਸਹੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਕਿਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਾ ਕਰਨ, 39 ਸਾਲਾਂ ਵਾਅਦ ਵੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਲੇਅਾਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਸ਼ੰਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਬੁੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨੋਹਾ ਦਿੱਤਾ।

ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੀ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

FREEMAN
FINANCIAL SERVICES

ਅਪਣਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੀਵ ਕਰਵਾਉਣ
ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

CONTACT US
(916) 465-3200
(916) 471-5505

WHAT WE DO
**BOOSTING
YOUR
CREDIT
SCORE ...**

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ
ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਕੋਰ ਵਧਾ
ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

WE CAN HELP WITH

- COLLECTIONS
- LATE PAYMENTS
- HARD INQUIRIES
- CHARGED OFF
- AND MORE....

VISIT MORE
www.freemanfinsvcs.com

PUNJAB MAIL USA

TV Channel, Newspaper, Radio

All over America, Canada, Australia & Europe

24 Hours 7 Days

Gold # 2867, Gem # 375, TV Zon # 6888,
Glow TV #

US

US Transport Inc.

Designed By Punjab Mail USA

Davinder Singh Jhawar

916-919-7061

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਆਨਰ
ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

*Hiring safe and experienced
owner-operators*

9875 Dino Drive, Elk Grove, CA 95624

ਵਕਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਨੇ Entertainment ਦੇ ਸਾਧਨ ਵੀ

e-Baba Entertainment App ਨੂੰ Download ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ Company ਦੇ ਬਣੇ Android TV 'ਚ eBaba App ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟ TV ਦੀ HDMI Port 'ਚ Google TV Dongle ਲਾਵੇ ਤੇ eBaba ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਰਿਮੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ, ਵੱਡੀ TV Screen ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ English, Punjabi, Hindi ਅਤੇ Urdu ਦੇ TV Channel ਫੀ 'ਚ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ 'ਚ ਸੁਣੋ, also eBaba Entertainment App available for your smart phone on app store and Play store.

Cast Dongle ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦੀਦਾ TV Channel ਜਾਂ Movies ਆਪਣੇ TV 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ Drive ਕਰਦੇ ਵੇਲੇ Bluetooth ਨਾਲ ਰੇਡੀਓ ਵੀ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਸ ਲਈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਹ App Download ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ Share ਕਰੋ।

ਗੁ ਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ
ਬਾਣੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ-ਮੁਖੀ
ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ
ਸਮਾਜ ਵਿਰ ਸੇਵਾ, ਸੰਜਮ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ
ਸਦਾਚਾਰਿਕ ਜੀਵਨ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ
ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਉਚਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ
ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ
ਜੀਵਨ-ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ,
ਗੁਰ-ਮਰਿਯਾਦਾ, ਗੁਰ-ਮਹਿਮਾਂ ਅਤੇ
ਸਮਕਾਲੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰਦੇ ਹਨ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਹਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰੰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਅਤੇ ਚਰਨ ਛੋਹ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ 200 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚਰਨ ਛੋਹ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਗਈ ਬਾਣੀ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ, ਚਰਨਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਖੜ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਪ੍ਰਮਦਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ
ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ,
ਹੁਕਾਮਿਆਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਤੋਤਾਂ ਵਿਚ
ਅੰਕਿਤ ਮਹਿਮਾ, ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ-ਛੋਂਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ
ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਕੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਜੋ
ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ
ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚਾਸਪਦੀਦ ਰਾਵਾਹਾ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਬੱਬ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਸੈਨਿਕ ਸੰਪਰਸ਼ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ 1664 ਈ. ਵਿਚ ਗੁਰਿਆਈ ਉਸ ਵਕਤ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ ਜਦ ਮੀਣੇ, ਧੀਰਮੱਲੀਏ ਤੇ ਰਾਮਰਾਈਏ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੌਲਿਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਦਾ ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਿਕ ਢਾਂਚਾ ਮਸੰਦ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਛੁੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚਰਮਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਉਪਰ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵੀ ਗਹਿਰੇ ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅੰਗਰਜ਼ੀ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਾਸਾਰ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਡਾਦਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੋਂਖੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼-ਖਾਤੀ ਦੇ ਅਨੂਪਮ ਨਮੂਨੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੱਤਰ ਲੇਖਨ ਕਲਾ ਦੇ ਮੌਦੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ-ਸਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਪੱਥੰਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਮਹਾਂਵਾਕ 'ਭੈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ' ਬੇਫੈਦ ਜੀਵਨ-ਸੈਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਤ ਕਰਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਹੁ-ਬਿਧਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੀ ਆਧਾਰ-ਸ਼ਿਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਦਰਸ਼ਨ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੇ ਵਿਰਸਤ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਠਿਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਜ਼ਲਮ ਵਿਹੁੰਧ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਇਹ ਜੁੜ, 'ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿਮਰਿਐ ਘਰ ਨਿਧਿ ਆਵੈ ਧਾਰਿ। ਸਭ ਬਾਈਂ ਹੋਏ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੁੰਪਾ ਉਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਹੁੰਦਰ ਸ਼ਟਾਗ ਤੇ ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੱਤੋਤ ਹੈ।

ਸ਼ਰੂ ਤ ਪੁੱਲਣਾ ਦੀ ਸਰਤ ਹੈ।
 ਲੇਖਕ ਨੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਖ ਸੋਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ
 ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ-
 ਉਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਚਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਚਰਨ ਛੋਹ
 ਗੁਰਪਾਮਾਂ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਾ, ਸਿੱਖ-ਸੇਵਕ,
 ਅਭਿਨੰਦਨ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਸਾ ਦਾ
 ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ
 ਸ਼ਕਤੀਅਤ ਦੇ ਅਣਪਛਾਂਤੇ ਤੇ ਘੱਟ-ਚਰਿਤਤ
 ਪੱਖ ਵੀ ਰੱਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ
 ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰ ਵਜੋਂ ਪਤਿਭਾਵ
 ਤੇ ਕਾਰਜ-ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ
 ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ

400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸਾਹਿਤਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ

ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਫਲਸਫਾ, ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਸਥਾਨ

ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਿਰਸਤਾ:
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਿਰਸਤ ਦੇ
ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੋ: ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੌਂ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ
ਪਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਥਲੀ ਪੁਸ਼ਟਕ ਦੇ
ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀਨ ਵਿਚ
ਗਹਿਰੀ ਰੁਚੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ
ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ
ਮੁੱਢਲੇ ਸਰੋਤਾਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥ ਲਿਖਦ
ਖਰੜਿਆਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ
ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚਣ-ਮਾਪਣ, ਪਰਖਣ
ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ
ਗੁਰਮੁਖੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਤੇ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ
ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਪਰਖਣ ਵਿਚ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਾਰਤ ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਰ ਬਹਾਦਰ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਿਰਸਤ ਪੁਸਤਕ ਟੰਬੂ ਪੰਦਰਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਰੁਹਾਨ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਵਿਰਸਤ, ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਸਹਿਯੋਦ ਤੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਤੌਰ, ਤੌਰੇ ਅਧਿਆਏ ਵਿਚ ਮੀਰੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਛੋਂ ਹਿਜਿਆ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਸੈਨਿਕ ਸੰਘਰਸ਼, ਕੀਰਤਪੁਰ ਦੀ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ ਧੀਰੋਹ ਦੀ ਸਰਪੁਸਤੀ। ਚੌਥੇ ਭਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਰ ਬਹਾਦਰ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ, ਪੰਜਵੇਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪੱਚਾਰ, ਪਾਸਾਰ ਤੇ ਸੰਗਠਨ, ਛੇਵੇਂ ਭਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਵਿਹਾਰ, ਸਤਵੇਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮੁੱਢਲਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨੀ, ਅਠਵਾਂ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਾਖੋਵਾਲ ਤੋਂ ਮਾਲਵਾ ਵਿਚ ਧਮਤਾਨ, ਧਮਤਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਹਤਾਗੀ ਢਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਟਨਾ।

ਨੌਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਤੋਂ ਢਾਕਾ-ਆਸਾਮ, ਢਾਕਾ ਤੋਂ ਚਿੱਟਾ ਗੋਂਗ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ, ਰਾਜਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਆਸਾਮ ਵਿਚ, ਦਸਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਸੀ, ਢੁਜੀ ਗ੍ਰਿਹਡਾਰੀ ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ। ਗਿਆਰਵੇਂ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਕਿਤਾ। ਬਾਰਵੇਂ ਭਾਰਵੇਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਪਰਕਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੀ ਜੁਥਾਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਛੇ ਹੋਰ ਸਥ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ:- ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇ ਤੇ ਤੱਖਲੇ, ਗੁਰੂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਗੁੰਮਾਹ ਜਾਂ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਤੱਥ ਤੇ ਮਿਥ ਰਲ-ਗਾਡ, ਸਿੱਖ ਸਰੋਤ ਗੁਆਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਭਾਲ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ, ਅੰਤਿਕਾ, ਤੇਰਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਾ, ਚੱਧਵੇਂ ਭਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲੇ ਪੰਦਰਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹਿਲੂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਫਾਰਸੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਪੁਣਛਾਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਰੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਉਪਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸਾਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਬਲਕਿ ਦੌੰਖਣ

ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ
ਮੈਂ: 76579-98570

ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਪਰਿਖੇਪ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਰੁਖ
ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ
ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ ਨੇ
ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕਈ ਹਨੌਰੇ ਪੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਗਸ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ (ਜੀਵਨ ਸ਼ਿਤਾਂਤ):- ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ਿਤਾਂਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ

ਪਕਾਸ਼ਕ ਗੁ: ਰਾਮਪੁਰ ਬੇੜਾ ਹੁਣਿਆਰਪੁਰ
ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਹੈ
ਲਾਸਾਨੀ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਤਹਾ
ਦੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਜੋ ਨਾ ਕੋਈ
ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਜ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਉਣ
ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਦੁੱਨੀਆਂ
ਭਰ ਦੇ ਇੰਤਹਾਸ ਵਿਚ ਪੀਰਜ ਦੀ ਇੰਤਹਾ,
ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਇੰਤਹਾ, ਤਪ ਦੀ ਇੰਤਹਾ,
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਇੰਤਹਾ। ਖੁਦਗਰਜੀ ਕਾਲ
ਵਿਚ ਪਰਹਿਤ, ਪਰਥੱਤ, ਪਰਧਰਮ ਨੂੰ
ਬਚਾਉਣ ਹਿਤ ਕੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਇੰਤਹਾ
ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਕੇ
ਇੰਤਹਾਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮੜ
ਦਿਤਾ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਨੌਵੇਂ ਸਾਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ
400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਤੇ ਭਾਈ
ਮਤੀਦਾਸ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ
ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨੂੰ
ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੱਬਲੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ 436 ਪੰਨਿਆਂ 'ਚ 216 ਦੇ ਲਗਭਗ ਉਪ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਤਿਆਗ ਵੈਰਾਗ, ਸੰਜਾਮ, ਸਹਿਜ ਟਿਕਾਓ, ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਪਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ

“ਤਿਲਕ ਜੰਣੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਕਾ ॥ ਕਿਨੋ
ਬਡੋ ਕਲੁ ਮੈਂ ਸਾਕਾ ॥
ਸਾਧਾਂ ਹੋਤਿ ਇਤੀ ਜਿਨਿ ਕਰੀ ਸੀਸੁ
ਜੈਸੀ ਪਾਸੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ”

ਦਾਆ ਪਰੁ ਸਾ ਨਾ ਉਦਾਰਾ ॥”
ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਪੁਰ ਖੜਾ ਵਾਲਿਆ ਨ
ਬਹੁਤ ਖੁਬਸੂਰਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ
ਗਰਮਤਿ ਇੰਡਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਥੋੜੇ ਭਰਪੂਰ
ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੁਸ਼ਟਕਾਂ ਨੂੰ ਛਾਪ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ
ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸਹੀ
ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੰਬੰਧ ਤੇ
ਭਾਵਪੂਰਤ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰੀ
ਸਾਹਿਤ ਦਰਪਣ ਸਾਧ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ
ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤਕ
ਸਾਧੀਆਂ ਇੰਡਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ
ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੜੀ
ਸੜ ਵਰਤਿਆਂ ਇੰਡਿਹਾਸ ਦੀਆਂ
ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁਰੀਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤ
ਘੱਟ ਕੇਵਲ ਲੌਂਝ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਸਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੈ
ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੜ੍ਹ
ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਜੁਟਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ
ਦਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਾਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤ
ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸਹਿਜਮਈ ਚਿਤੱਰਿਆ ਹੈ।

ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ

‘ਸ ਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ’ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਗਾਉਣ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ “ਪੰਜ ਤਾਰਾ” ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਇਮੰਟ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਹਾਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਬੁੜਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

1990 ਵਿਚ ਯੂਨੈਸਕੋ, ਯੌਨੈਨ.ਡੀ.ਪੀ., ਯੂਨੀਸੈਫ, ਯੌ.ਐਨ., ਐਂਡ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ, ਬੱਚੇ, ਬੁੜੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਲਈ ਉਚੀ ਪੱਧਰੀ ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਸਿਹਤ, ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਵਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ, ਚੰਗਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ, ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਹੋਂਦ ਸਿਰਜਨ ਚੰ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਘਟਾਉਣ ਚੰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਚੰ ਸਹਾਇ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਗ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਲਾਨਾ ਸਟੇਟਸ ਸਿੱਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ (ਏ.ਐਸ.ਈ.ਆਰ. 2020) ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 5.5 ਫੀਸਦੀ 6 ਤੋਂ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਇਮੰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਬੇਹੁਦ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਆਪੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਲੜਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬੀ ਮੌਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪੇ ਰੋਜ਼ੀ, ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਦੇ।

ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਾਧਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਬੈਂਚ, ਡੈਸਕ, ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ, ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਿਆ

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਿਹਲੀ ਅਤੇ ਅਵੇਸਲੇਪਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਏਦਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਾਲ੍ਹ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਉਮਰ ਗਰੁੱਪ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ, ਪ੍ਰਸਤਕਾਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਦੇਣਾ ਤਹਿਤ ਹੈ।

ਆਰ.ਟੀ.ਈ. (ਬਾਵਦ ਰਾਈਟ ਟੂ ਐਜ਼ਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ) ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਸਭ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ, ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪੰਥ ਕਰਨ, ਟਰੇਂਡ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਦੁਪਿਹਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 15,07,708 ਸਕੂਲ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 10,32,570 ਸਕੂਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ 84,362 ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ 3,40,753 ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਅਤੇ 53,277 ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 77.34 ਫੀਸਦੀ ਕੋਲ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਲਗਭਗ 29,967 ਸਕੂਲਾਂ ਕੋਲ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 9 ਲੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ, 11 ਲੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਹੈਂਨਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 6465 ਸਕੂਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਕੇ ਬਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਕਮੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 2021-22 ਦੇ ਬਜ਼ਟ ਚੰ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਖਰਚੇ ਚੰ 8.3 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਤੇਜ਼ੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਉਜ਼ਰਤ ਉਤੇ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੇਂਡ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਸਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੁਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਕਰਮੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਇਮੰਟ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸਰਬ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਫ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟ ਟੁ ਪਾਇਮੰਟ ਐਜ਼ਕੀਵੀਸ਼ਨ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਇਮੰਟ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਉਣ। ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਨਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ, ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਚੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਾਪਤ ਕਰਨ, ਦੁਜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਾਲਾਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਨਿਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਥੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ।

ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ

ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨ ਉਠੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਚੰਗੇ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਈਟ ਟੁ ਐਜ਼ਕੀਵੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੋਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਕਰਕੇ ਸੌ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਬਲਿਕ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ 15 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਆਮ ਲੋੜਵੱਦੀ, ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਹਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਖ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਤੀਗਾ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੇ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵਰਤੋਂ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀ ਪਾਲਿਸ਼ੀ ਤਹਿਤ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਵੱਡੇ ਮਲਟੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਹਸਪਤਾਲ ਕੁਝ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਸੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਗਰੀਬ, ਅਮੀਰ ਦਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਪਾੜਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਚੰ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰਥ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਵੱਡੇ

ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀ

ਪੰਜਾਬ - ਝੋਨਾ, ਪਾਣੀ, ਪਰਾਲੀ ਅਤੇ ਧੰਮਾ

H ਈ-ਜ਼ਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ 15 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਧੁੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਜਦੋਂ 2009 ਵਿਚ ਵਾਟਰ ਕੰਸਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਚੌਂਦਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਮੱਸਿਆ ਉਥੇ ਦੀ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਪਰਚੇ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੰਸ ਕੈਸਲ, ਨੰਬਰਦਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਓ, ਜਾਮਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਫੇਰ ਦਿਉ ਆਦਿ ਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਧੁੰਧ ਦੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਪੇਚ ਕਸ਼ਡੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਲਾ ਉਦੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੁੱਪ ਗਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੱਲ ਲੱਭਦੀ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਂ ਟਾਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਗਾਮ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹੋਣੀਆਂ ਰਾਹੀਦੀਆਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਕ ਪਾਣੀ ਪੱਥੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਰਕਬਾ ਕਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿਚ ਦੱਬਣਾ ਲਹੋਵੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਾਇੰਸ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨਾ ਬੰਦ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਵੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਰੁਕਣਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੀਵਾਂ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਫਸਲੀ ਘਣਤਾ (ਕਰਾਪਿੰਗ ਇੰਨੋਟਸਟੀ) ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਘੱਟ ਗਈਆਂ, ਖਰਚੇ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਫਸਲ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਫਸਲ ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਥ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉ, ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਤਹਿਤ ਕਰੇ ਕੇ ਪੜਾਅ ਵਾਰ ਕਿੰਨਾ ਰਕਬਾ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਓ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲਕੀਅਤ ਪਿੱਛੇ ਝੋਨੇ ਹੋਣੋਂ ਕਿਨੇ

ਪਤੀਸ਼ਤ ਰਕਬਾ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਹੱਲ
ਕੇਈ ਕੱਢਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਭ
ਤੀਰ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਸੰਸਿਆ ਦੇ ਲੋਬ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੱਲ ਲੱਭਦੀ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਂ ਟਾਪੁਇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ

ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਕ ਪਾਣੀ ਪੱਥੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਰਕਬਾ ਕਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿਚ ਦੱਥਣਾ ਲਹੁੰਵੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਾਇੰਸ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨਾ ਬੰਦ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਵੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨੀਵਾਂ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਤੁਕਣਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿੱਖ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੀਵਾਂ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਫਸਲੀ ਘਣਤਾ (ਕਰਪਿੰਗ ਇੰਨੋਸਟ੍ਰੀ) ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਘੱਟ ਗਈਆਂ, ਖਰਚੇ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਫਸਲ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਫਸਲ ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਭ ਹੈ ਕਿ ਝੋਨਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉ, ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਤਹਿਤ ਕਰੇ ਕੇ ਪੜਾਅ ਵਾਰ ਕਿੰਨਾ ਰਕਬਾ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਓ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲਕੀਅਤ ਪਿੱਛੇ ਝੋਨੇ ਹੋਣੇ ਕਿੰਨੇ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਿਲੋ ਕੋਇਲੇ ਵਿਚੋਂ 4200 ਕਿਲੋ ਕੈਲ੍ਰੀਸ ਨਿਕਲ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਕਿ ਪਰਾਲੀ ਵਿਚੋਂ 3600 ਕਿਲੋ ਕੈਲ੍ਰੀਸ। ਜਦੋਕਿ ਪਰਾਲੀ ਵਿਚੋਂ 4 ਫੀਸਦੀ ਕੋਇਲਾ ਦਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਵਰਤਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਫੁਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤੇ ਹਰ ਬਹਲ ਪਲਾਂਟ ਨੇ ਵੀ 4 ਫੀਸਦੀ ਪਰਾਲੀ ਬਾਲਣੀ ਹੈ। ਪਰਾਲੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗੱਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਰਫ ਗੰਢਾਂ ਬੰਨਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਹੁਣਾਂ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਗੰਢਾਂ ਬੰਨੂ ਕੇ ਪਰਾਲੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਲੋੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਾਗ਼ਜ਼ੀ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਕਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਹਿਣ ਨੂੰ 117000 ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਨ, ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇੜੇ ਜਿਹੇ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਵਿਚੋਂ ਡਾਕ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਦੇ

ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਰਕਬਾ ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਸਕਦੇ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਇਕ ਦੱਜੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਰਕ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ., ਰੋਟਾਵੇਟਰ, ਕਟਰ/ਸ਼ੈਡਰ, ਉਲਟਾਵੇ ਹੱਲ ਵਗੈਰਾ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹਨ ਬੇਲਰ ਅਤੇ ਜੀਰੋ ਟਿਲ ਡਾਰਿਲ। ਇਸ ਸਾਲ ਬੇਲਰ ਲਈ 6878 ਅਰਜੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਜਦਕਿ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਿਰਫ 130 ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਜਿਹੜੇ ਲੱਕ ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ
ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਿਣਦੇ
ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ
ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤੇ
ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਝੋਨਾ
ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ
ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭੁਗਕ ਤੇ ਬਹੁਤ
ਵੱਡਾ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ: ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਲਰ, ਸੇਮ ਦੁਰ, ਮੁੰਗਫਲੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਰੇਤ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠੋਂ ਚਗਿਆਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੱਢ ਕਿ ਇਕ ਸਾਰ ਖੇਤ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਰੂ, ਮਧਾਣਾ, ਬਾਬੂ ਅਤੇ ਸਵਾਂਕ ਵਰਗੇ ਨਦੀਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸਕਤੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸੇਮ ਦਾ ਘੱਟਣਾ: ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 7 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਰ ਰਕਬਾ ਸੇਮ ਹੇਠਾਂ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਮ ਮਾਡੇ ਵਿਚ ਆਈ, ਫਿਰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਰ ਮਾਲਵੇ ਵੱਲ ਵਧੀ। 1961 ਵਿਚੋਂ ਹਾਰੀਕੇ ਤੌਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੇ ਬਲਦੀ ਤੌਂ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਥੇ ਸੇਮ ਆ ਗਈ, ਉਥੋਂ ਕੱਲਰ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ

**ਡਾ. ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਬਰਾੜ**
96537-90000
(Punjab Mail USA)

ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਜਰ
ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਹਿਕ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੇ
ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੋਂਝੀਆਂ ਸੁਧਾਰ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਦੂਜੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਾਂਗਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ
ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਝੋਨੇ ਨੂੰ
ਮੁੜਗਿਮ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰਿਮ ਕੌਰਟ ਦੀ ਟਿਪਣੀ: ਸੁਪਰਿਮ ਕੌਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਦਸ਼ਣ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਰਾਨ ਇਹ ਟਿਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਲਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਧਰੀ ਹੋਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਡਿੱਗਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਵੀ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।

ਅੱਗੇ ਦਾ ਰਸਤਾ: ਸੁਪਰਿਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਫਸਲ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਫਸਲੀ ਘੱਟਣਾ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਮੱਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਝੋਨਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਫਸਲ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਰਕਬਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਡੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਡੱਡਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਬਾਇਓਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਪਨੀਰੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਚੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਜ਼ਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋਣ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ ਤਹਿਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁੱਲਾ ਪੈਸਾ ਸਿੱਧਾ ਪਿੰਜ਼ੀਪਲ ਇੰਨਵੇਸਟੋਰੇਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਲੇਬ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਸਾਲ ਦੀਆਂ

3-4 ਫਸਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਕੱਢਣ। ਜਿਹੜਾ ਰਕਬਾ ਝੋਨੇ ਹੋਣੋਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਇੰਟੇਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹਾਈ ਵੈਲਯੂ ਐਕਸਪੋਰਟ ਓਰੀਏਟਿੰਡ ਫਸਲਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਾਰਮਰ ਪੋਡੂਸਰ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਦ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਐਜੰਸੀਆਂ ਮਾਰਕਾਫ਼ੈਡ, ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੇ ਆਦਿ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ।

ਪਗਲੀ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਵਰਤਣਾ
ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ
ਕੌਮਤ ਤਹਿ ਹੋਵੇ। ਕਿਸਾਨ ਛੋਟੇ ਬੇਲਰ
ਖਗੀਦ ਕੇ ਤੁੜੀ ਵਾਂਗ ਖੇਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕੌਨੇ
ਵਿਚ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀਓ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਓ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅੱਜ ਪੁਰਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਨਿੱਜੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਅਗਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਲ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਤੱਕ ਇਹੀ ਹਾਲ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਵੇਖਾਂਗੇ।

ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ
 ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲੇਖ ਲਿਖਦਿਆਂ
 ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੁਤਰ ਕੁਝ ਵੱਖ ਰੋਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਥੇ
 ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ,
 ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ
 ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਇੰਡਾ ਬੁਲ੍ਲਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ
 ਵੀ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ
 ਲਈਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਹਰਾ
ਮਾਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ
ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਦਰਜਾ ਦਵਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਉਲਟ
ਵੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਿਸਦੇ
ਅਸੀਂ ਜੰਮਪਲ ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਾਤ਼-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋ
ਰਹੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ
ਸੱਭ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਰਤਾਵ ਹੈ।
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਮਾਨ੍ਡਾ
ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ
ਬੇਈਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ

ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਇਕੱਠ ਇਸ ਦੀ
ਗਵਾਹੀ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ
ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਹੋ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੰਡੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜੰਮੇ ਜਾਏ
ਪੋਰੋ ਕਮਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ
ਵੱਸ ਵਿਵੇਂਸਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੁਰੁੰਤ ਕੇ ਕਮਾਈਆਂ
ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੀ
ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣੀ
ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਿਹਰਾਇਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਵੀ ਅੱਜ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਿਛਲੇ
ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਨਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਆਖੀਏ ਜਾਂ ਸੌਕ, ਇੱਥੇ ਇਹ
ਗੱਲ ਵੀ ਦੋ ਪਾਸੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਂਸਾਂ ਭੇਜ ਕੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੁਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਦੁਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਹੀ ਧੋਰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੱਘੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੀਡੀਓ ਅੰਦਰ ਮੈਂ

-ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
ਫਰਜ਼ਾਨੇ
ਫੋਨ : 559-285-0841
(Punjab Mail USA)

ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਜੋ ਸਣਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਰੌਂਗਟੇ ਬੜੇ
 ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ
 ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੀ ਕੀਤੀਆ
 ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿੰਚ
 ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਖੱਬਾਂ ਹਾਂ ਤੇ ਉਸਾਂ
 ਦਾ ਹੀ ਮਾੜਾ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ
 ਬਹੁਤ ਮਾਡੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
 ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ
 ਦਿੰਦੀਆਂ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ
 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੜ੍ਹੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ
 ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹਵਾਗਾ।

ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਾਂਗ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ
ਆਪ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ
ਵੱਲੋਂ ਹੋਰਨਾ ਸੂਬੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕਲ
ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ
ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਰੇਟ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ
ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਵੱਡਾ

ਹੈ, ਲੰਘੇ ਦਿਨੀ ਲੱਖ ਸਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁੜੇ ਤੋਂ ਦੁੱਠੀ ਗਿੜਦਾਰੀ ਵੀ ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਉਂਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗਿਆਧੀਪੀਆਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬੋਹੁਦ ਮਾੜਾ ਚਿਹ੍ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਡੀਆਮ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਸੁਥਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਆ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਈਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂ ਰੁਲ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਰੇਕ ਲਾ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂ ਰੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੌਚ ਹੈ।

ਮ ਰੇ ਦਾਦੇ ਸ਼ਰੀਕੇ 'ਚੋਂ ਭਗ ਲੱਗਦੇ ਬਾਪੂ
ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਉਸ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
(ਹੱਲਿਆਂ) ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ
ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਦੱਸਦਿਆਂ
ਬਾਪੂ ਦਾ ਗੱਚ ਭਰ ਆਇਆ। ਉਮਰ ਦੇ
ਤੀਜੇ ਪੜ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਸੁਣਨ,
ਦੇਖਣ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੱਥੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਤੰਦਰਸਤ ਹੈ। 90ਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਿਆ ਬਾਪੂ ਬੀਰ
ਸਿੰਘ ਓਦੋਂ 17 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਨੈਸ਼ੋਹ
ਜਿਹਾ ਗੱਭੂਰੂ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਢਾਣੀਆਂ ਚੁ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ
ਪਿਤਾ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਚ
ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲ-ਡੰਗਰ
ਸਾਂਭਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਕਿਸਤਾਨ ਦੇ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਿਆਲਕੋਟ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਡਸ਼ਕਾ
ਚੁ ਪੰਦੇ ਧਿਆਨੀ ਕੋਟ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ
ਗੱਡੀ ਵਧੀਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੌਲ ਖੁੜ ਸੀ ਬਾਪੂ ਦਾ। ਤੀਲ੍ਹਾ-
ਤੀਲ੍ਹਾ ਜੇੜ ਕੱਠੇ ਕੀਤੇ 4 ਛਿਲੜਾਂ ਨਾਲ
ਓਦੋਂ ਕੌਣੇ ਛੁੱਤ ਕੇ ਹਟੇ ਸਨ।

ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੋਵੇਂ ਕੱਢਣ ਭਾਵ
ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਭ
ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਪਰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ
ਵੱਡ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਭੇਟਿ ਛੱਡਣ
ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਸੀ। ਥੈਰ ਹਲਾਤ ਵਿਗੜਦੇ-ਵਿਗੜਦੇ ਇਸ
ਕਦਰ ਵਿਗੜ ਗਏ ਕਿ ਰਿੰਦ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੋ ਜਾਣ ਦੀ
ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਨਿਆਦੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੱਡ-ਟੁੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।
ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚ ਪਿਆਨੀ ਕੋਟ
ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਿਗਰੀ ਯਾਰ
ਜਾਂ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ
ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਾ
ਆਇਆ, ਉਲਟਾ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਾਨ ਦੇ ਵੈਰੀ
ਬਣ ਗਏ। ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਕੱਪੜੇ
ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਢੰਗਰ ਛੱਡੇ ਦੇ ਉਹ ਸਾਰੇ
ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ।
ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ 2-3 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਾਹੌਲ
ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ
ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਕਿ ਇਹ ਧਰਤੀ, ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ,
ਆਪਣਾ ਘਰ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕਦੇ ਦੇਖਣਾ
ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਨਸ਼ ਨਗ ਹਣ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਖੁਨ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬਰਛੇ, ਗੰਡਾਸੇ, ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਨ ਕੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਸਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ, ਬਸ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ 'ਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੀ ਪੁੰਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿੱਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਪਸੂਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ

ਪ ਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੀਅਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ।
ਕਰਦਾ ਹੈ ਘੱਗਰਾ। ਦੂਜੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਬਦਾਰ, ਇੱਕਤਦਾਰ, ਸ਼ਰਮ-ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚ
ਸਾਕਾਰ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਧਰਣ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦਿਖ ਦਾ
ਪਹਿਰਾਵਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਚੌਥੀ
ਸ਼ਾਧਰਣ, ਸ਼ਲੀਲ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਭੌਤਿਕ, ਐਹਿਕ ਸੁੱਖ
ਵਾਲਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਘੱਗਰਾ।

ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ, ਅਲੂੜ ਉਮਰ (ਕਿਸੋਰ ਅਵਸਥਾ) ਅਤੇ ਪੇਂਦ ਅਵਸਥਾ ਤੱਕ ਘੱਗਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਘੱਗਰਾ ਖੂਬਸੁਰਤ ਸਮਾਗਮਾਂ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਮਵੀਂ ਦਾ ਬੇਹੁਤਗੀਨ ਆਕਸਰ ਮਨੋਮਹਾਨ ਤੇਜਸਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਸੰਦਰਭਾਤ ਉਪਰ ਸਹਿਤ ਦੀ ਹਰ ਵਿਧਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਮਾਵਾਂ, ਅਲੰਕਾਰਾਂ, ਸਥਾਨਿਆਂ, ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ-ਬਿਥਾ ਨਾਲ ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਅਤੇ ਖੂਬਸੁਰਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ-ਰਸ ਵਿਚ ਓਤ-ਪ੍ਰੋਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਬੁਲ੍ਹਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤਾ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ-ਰੋਮਾਂਚਿਤ ਦਿੱਖ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੰਮਾਣਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਚੀ ਹੈ। ਝਾਸ ਕਰਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਗਮਾਂ, ਕੱਵਾਲੀਆਂ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਦਿਲਕਸ਼ ਪੇਸ਼ੇਦਾਨੀ ਨੇ ਘੱਗਰੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਭਾਰਤ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਘੱਗਰੇ ਨੂੰ ਤੁਰ੍ਹਾਂ-ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ (ਸ਼ਿਲਪ) ਕਰਕੇ ਕੀਮਤੀ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀਏ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਪੁਰਗਤ

ਪੰਜਾਬੀ, ਰਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਰਾਸ਼ਮਿਅਨੀ, ਗਰਿਆਣੀ, ਹਿਮਾਚਲੀ, ਭੱਗਰੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪ੍ਰਤੀਕਾ, ਬਿੰਬਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਣਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੁੱਨਿਆਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਹਾਣੀ

ਹਿੜਰਤਨਮਾ-ਬਾਬੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘ

-ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 9888940211
(Punjab Mail USA)

ਦਿਸਿਆ ਵੱਡ ਸੁਟਿਆ, ਘਰ-ਬਾਰ ਲੁਟੇ
ਗਏ, ਅੱਲ੍ਹੜਾਂ ਨੌਜ ਲਈਆਂ ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ
ਬਚ ਰਾਈਆਂ, ਉਹ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ
ਖਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਮਾਰ
ਦਿੱਤੀਆਂ। ਖੁਹਾਂ ਦੇ ਖੁਹ ਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਭਰ
ਪਾਸੇ ਤੇ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਟੇ 'ਚ ਲੂਣ
ਬਰਾਬਰ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ
ਕੋਈ ਡਰ-ਕੈਅ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੇਢਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ
ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ
ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਗਏ, ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਸਾੜ
ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਾਈਆਂ ਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਰਿਆ 'ਚ
ਰੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਬੱਚੇ, ਬਾਨੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਂ ਪਰ ਚੁਪਿਆਂ ਦੀ

ਇਹ ਸਭ ਦੱਸਿਦਿਆਂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ
ਬਿਰਧ ਸਰੀਰ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ
ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ।
ਪਿਛੇ ਪਲ ਪੇਂਡੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਂ ਲਿਖੇ ਟਿੱਸੂ

ਬਚ, ਬੁਨੂਰਾ, ਅਰਤਾ ਸਭ ਹਾਲ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਭੇਟ ਕੜ੍ਹ ਗਏ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਮਰ ਚੁੱਕੀਆਂ
ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਢੁੱਧ ਚੁੰਘ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਣਾਂ-ਪੂੰਜੀ
ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹਿਰ 'ਚ ਤੈਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ
ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੁਨ ਨਾਲ ਲਾਲ ਸੁਰਖ ਹੋ
ਗਿਆ ਸੀ। ਖੁਨ ਦੌਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ
ਹੋਇਆ ਹੋਣੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਿਹਾ ਖੁਨੀ ਮੰਜ਼ਰ
ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ।
ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਦਾ
ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹਜ਼ਮ ਚਾਰੇ
ਇਹ ਸਭ ਸੰਗਾ ਅਥਾਂ ਆਗ ਕਮ ਫੇਲਮ
ਦੇ ਦਿੱਥ ਵਾਂਗ ਪੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਦਾ
ਗਿਲਾਸ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਅੱਖੀਂ ਛਿੰਠਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸ 'ਚ 2
ਭੈਣਾਂ, 1 ਭਰਾ, ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ-
ਦਾਦੀ, ਦਾਦੇ ਦੀਆਂ 2 ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ
ਵਾਸੀ ਕਈ ਦਿਨ ਭੁੱਖ-ਪਿਆਸੇ ਰਹਿ ਕੇ
ਬਚਦੇ ਬਚਾਉਂਦੇ ਕਿਸੇ ਤਹਿਕੇ ਛਸਕੇ ਕੈਪੈ
ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ। 9-10 ਦਿਨ ਕੈਪੈ 'ਚ ਹੀ
ਰਹੇ। ਭਾ. ਰੜ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਸੀ,

ਜਿਥੇ ਕੈਪ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰ ਹੀ ਲੋਕ ਸਨ ਕੈਪ 'ਚ-ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਰਗ, ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਅੰਰਤਾਂ। ਡਸਕੇ ਕੈਪ ਨੇੜਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਈਸਾਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਹ ਪਿੰਡਾਂ ਚੌਂ ਕਣਕ ਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਆਟ ਪੀਸ ਕੇ ਕੈਪ 'ਚ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫੌਜ਼ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਣੇ ਦੇ ਪੈਕਟ ਸੱਭਾ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਪਸੁੰਹੂਰ ਤੋਂ ਰੇਲਗੱਡੀ ਗਹੀ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪੁਹੁੰਦ ਕੇ ਜਾਨ ਤੇ ਇੱਝੜ ਬਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਅਮਿਤਸਰ ਤੇ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ 'ਚ ਰਫ਼ਿਉਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਲੱਗੇ ਹਏ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਫ਼ਿਉਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਅੱਜ ਵੱਡੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰੇਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਕੈਪ 'ਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਪੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਾਦੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕੱਠਾ ਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ, ਇਸ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਡੇਰ ਭੁਲੱਥਾਂ ਨੇੜੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੱਸਣ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਖਾਲੀ ਮਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਘਰ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਖਾਲੀ ਉਜੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਛੱਡਤ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਿਆਨੀ ਕੋਟ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਰਦੇ-ਪੁੱਜਦੇ ਘਰ ਦੇ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਧਰ ਆ ਕੇ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ 2 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ।

ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਉਪਰਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ
ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਲੰਧਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ
ਉਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਛੱਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਵ ਬਦਲੇ ਇਧਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਲਾਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਭਾਵ ਤਥਾਦਲੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਉਧਰਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਜਾਊ ਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਬਦਲੇ ਇਧਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰ ਬੰਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ। ਇਧਰ ਭਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰਹਿੰਦ, ਪਟਿਆਲੇ ਤੇ ਰਾਜਪੁਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਛਲੇੜੀ ਖੁਰਦ ਉਗਰ ਹਸਨਪੁਰ 'ਚ ਬਾਪੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰੱਗੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਜੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛਲੇੜੀ ਖੁਰਦ ਵਿਖੇ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਬੰਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਜੁਰਗਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੱਡ-ਭੰਨਵਾਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਆਬਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਜਨਮ ਤਾਂ ਹੱਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਧਾਰੀਵਾਲ ਬੇਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੁਰਖਲਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਾਪੁ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਲੇੜੀ ਵੀ ਮਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਘੁੱਗ ਵੱਸਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ। ਹੱਲਿਆਂ 'ਚ ਇਥੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਘਰ ਉਜਾੜ ਬੌਆਬਾਨ ਪਏ ਸਨ ਪਰ ਸਿਆਲਕੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਰਫ਼ਿਉਜ਼ੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲ 'ਚ ਮੰਗਲ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਸੌਚ ਕਰ ਦਿਖਾਈ। ਬਾਪੁ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨੀਕੋਟ ਵਿਚਲੇ ਘਰ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਖੇਤ ਖਲਿਆਣ, ਮਿੱਟੀ, ਪਿੰਡ, ਗਲੀਆਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਹ ਹੌਕਾ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੋਇੰਦੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਕੀਹਦਾ ਚਿੱਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਬੁਦਾਪੰ 'ਚ ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਇਕੱਲਾ ਕਿਵੇਂ ਉਥੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਦੇਖਣ ਦੀ ਟੀਸ 7 ਦਾ ਹਾਰਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੱਠੀ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਵਾਰਬੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਮੁਲਖ ਦੇ 2 ਟਕੜੇ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਉਹ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਬਜੁਰਗਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਲੀਕ ਨਾ ਵਾਹ ਸਕੇ। ਪਮਾਤੁਮਾ ਅੰਗੇ ਢੂਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਕੋਈ ਏਦਾਂ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੋਇੰਦੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਜਰੂਰ ਲਾ ਸਕੇਬਸ।

ਲੰਬੜਦਾਰਾ ਲੈਣਾ ਈ ਮੈਂ ਲਾਲ ਘੱਗਰਾ

ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਗੋਲਾਕਾਰ ਘਮਾਓ ਬਣਾਵਟ ਬਸ਼ਾਵਟ,
ਅਕਾਵਟ, ਨਜ਼ਾਕਤ, ਤੇਜਸਵੀ ਸੈਵੇਂਦਰਸ਼ੀਲਤਾ, ਦਿਲ
ਖੋਉ ਦਿੱਖ, ਗਹਿੰਾ, ਪਭਾਵ, ਲਪਕ, ਕਲਕ, ਨੂੰਤਰ
ਰਚਨਾਤਮਕ ਸ੍ਰੀਲੀ ਅਤੇ ਦਿਲ ਟੋਵਵਾਂ ਯਥਾਰਥ, ਭਾਰਤੀਏ
(ਪੰਜਾਬ) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਗੀ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਲਾਂਗਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਹੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,
ਖੜ੍ਹਮੂਰਤ ਚਿਹ੍ਨ ਦੀ ਰਿੱਖ, ਲੰਬੀ ਗੁੱਤ, ਰੰਗਦਾਰ ਢੁੰਮਣਾਂ
ਵਾਲਾ ਗੁੰਡਿਆ ਪਰਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕਵਾਈਦਾਰ, ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ
ਵਾਲੀ ਸੰਕੇਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕਦਾਰ, ਮਹਮ ਸਪਰਸ਼ੀ
ਕੁਕੜੀ, ਪ੍ਰਫਲਦਾਰ ਛੋਟੇ ਦੀ ਪਿੱਚ ਵਾਲਾ ਕਜਲਾ (ਸਮਾ),

ਬੰਸਕੀ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ, ਲਿਹਿਗਦਾ ਮਚਦਾਰ ਸੱਤਰਗ ਪੌਥ ਵਰਗ ਫੌਗੀਆ, ਹੱਸ ਦੰਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਜੱਚਣਾ, ਜੜਾਉਦਾਰ ਗਾਨੀ, ਅਲਸੀ ਦੇ ਛੁੱਲ ਜਿਹੀ ਕਿਗਮਨੀ, ਨਾਨਗੀ, ਪਿਆਜੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ, ਧੂਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੁਂਗ ਕੁੜੀ ਅਤੇ ਮੇਚਦਾਰ ਜ਼ਰਦਾ ਪ੍ਰੀਨੀ ਹੇਠ ਕਸਾਵਟਦਾਰ ਘੰਗਾ ਲੋਹੜੇ ਦਾ ਕਹਿਰ ਢਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ — ਤੇਰੀ ਘੰਗਰੀ ਬਹਾਨੀ ਬੇਤੀ, ਸੁੱਖਣਾ ਨੂੰ ਪੈਣ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਰੰਨੇ ਚੱਨ ਨਹੀਂ ਵੱਸਣ ਦੇ ਤੇਰੇ, ਘੱਗਰੇ 'ਤੇ ਪਾਵੇਂ ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਗਰੀਏ ਸੂਫ਼ਦੀਏ ਤੈਨੂੰ ਜੇਠ ਮਰੇ ਤੇ ਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਰਾ-ਆਰਾ-ਆਰਾ, ਸੌਲ ਗੁਲਾਬੀ ਘੰਗਰਾ, ਵਿਚ ਸੱਪੇਂ ਦੇ ਬੋਚੇ ਦਾ ਨਾਲਾ, ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਗਈ ਨੀ ਤੇਰੀ ਲਾਲ ਘੱਗਰੀ, ਪਿੰਡ ਦਿਆਂ ਲੰਬੜਾਰਾਂ ਪਾਉਣਾ ਥੀ ਮੈਂ ਲਾਲ ਘੰਗਰਾ ਆਦਿ।

ਪੰਜਾਬੀ, ਇੰਦੀਆ, ਉਰਦੂ, ਮਸ਼ਹਿਨੀ, ਹਿੰਦੀਵੀ, ਮਿਆਚਲੀ, ਡੋਗਰੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਾ, ਬਿੱਧ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਂਤੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪ੍ਰਤਿਲਿਪੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਪਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੱਗਰਾ (ਲਹਿੰਗਾ) ਕੁੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਹਿੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਗਰਾ ਅਤੇ ਕੁੜੀ (ਬਲਾਉਜ਼) ਦਾ ਇਕ ਸੰਯੋਜਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਸਮਕਾਲੀਨ ਅਤੇ ਆਪੁਨਿਕ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਘੱਗਰਾ
ਕੁੜੀ ਦੱਖਣ ਏਸੀਆ ਵਿਚ ਫੈਸ਼ਨ ਇਜ਼ਾਇਨਰਾਂ, ਟਰੇਨਰਾਂ
ਸੈਂਟਰਸ ਅਤੇ ਬੁਟਿਕ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕ ਲੈਂਕਪ੍ਰਿਜ਼ (ਲੇਂ
ਪਸੰਦ) ਅਤੇ ਵਾਪਰਕ ਪ੍ਰਕ ਵਿਚ ਸਵੀਕਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਿੰਨ ਟਰੱਕਾ ਪੌਸ਼ਕ ਹੈ। ਕਮਰ ਤੱਤ
ਵਾਲੀਆਂ ਮੁੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਸੁਗਰਖਾਤ ਅਤੇ ਪੱਧਰ-ਤੇਰ ਲਗ ਛੜਕ।
 ਪੱਗਰਾ (ਲਿਹਿਗਾ-ਚੌਲੀ) ਆਮ ਅਤੇ ਬਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ
 ਕੀਮਤੀ ਦਰ ਕੀਮਤੀ ਕਸ਼ੀਦਾਕਾਰੀ ਮੁਦਰਿਤ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਹੈ।
 ਪੱਗਰਾ 10ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਰੰਗਨ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹੀ
 ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੌਸ਼ਾਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ
 ਪਸਿੱਧ ਅਤੇ ਮਨਯੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤੇ
 ਪੱਗਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਆਗਾਮਨ ਅਤੇ 12ਵੀਂ
 ਅਤੇ 18ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ
 ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉਤਕਿਸ਼ਟ ਸ਼ਿਲਪ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਜਗੋਣੀ
 ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ। ਪੱਗਰੇ ਦਾ ਮੂਲ, ਪਾਚਿਨੀ ਰੂਪ
 ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਾਂਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ
 ਬਾਅਦ ਰੇਸ਼ਮ ਅਤੇ ਬਿਕੇਂਡ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕੱਪੜੇ ਅੰਦਰ
 ਕੀਮਤੀ ਕਢਾਈ ਦਾ ਉਪੰਨੇਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਅੱਕਾਂ
 ਜਾ ਕੇ ਪੱਗਰਾ ਸ਼ਾਹੀ ਪੌਸ਼ਾਕ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਗਿਆ
 ਇਹ ਚਨਨਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਘੇਰੇ ਵਾਲਾ ਪਹਿਗਵਾਂ ਜਿਸ ਵੇਂ
 ਅੱਕਾਂ ਕਮਰ 'ਤੇ ਬੰਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਮਰ
 ਅੱਡੀ ਤੱਕ ਦੇ ਅੰਗ ਢੱਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਜੇ ਸ਼ਾਤੀ ਮਾਰੇ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਰਿਥ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਕਲੰਗਰ ਦਾ ਨਾਮ
ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਕਲੀਗਰ ਲੋਕ
ਘੱਗਰਾ ਅਤੇ ਚੱਲੀ ਪਿਛਣਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦ
ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ

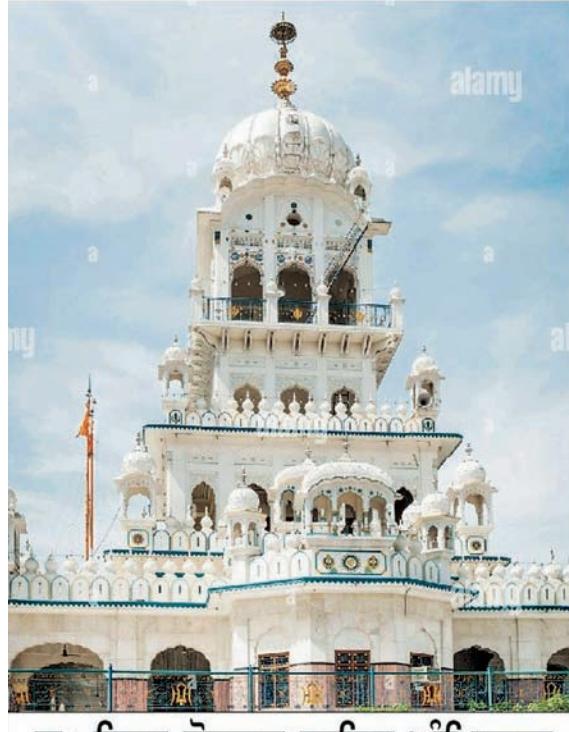
ਸਿਕਲੀਗਰ ਦਾ ਸ਼ਿਲਪਗਰ ਭਾਵ ਕਿ ਸਿਲੱਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰੀਗਰ, ਹਥਿਆਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਮਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰੀਗਰ। ਲੋਹੇ ਦੇ ਅੰਜਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ। ਮਿਲਪੀਗਰ ਅਨੇਕ ਸ਼ੇਖਿਆਂ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਘੁੱਗਰਾ ਹੀ ਪਹਿਣਦੇ ਸਨ, ਬਾਸ ਕਰਦੇ ਅੰਤਤਾਂ ਮਿਲਣੀਗਰ ਅੰਤਤਾਂ ਪੁੰਪਾਵਾਦੀ ਰੀਤਿ ਰਨ੍ਹ-ਹਿਵਾਜ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੱਜ ਵੀ ਘੁੱਗਰਾ ਚੌਲੀ ਪਹਿਣਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਣਾ ਪੁਤੁਪ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੁੱਗਰਾ ਪੁਰਚਲਿਤ ਸੀ ਪਰ ਸਿਲਦੀਗਰ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਹਿਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਘੁੱਗਰਾ ਚੌਲੀ ਦੀ ਆਮਤ ਅੱਗੇ ਵਧੀ। ਲੰਬਦਾਰਾਂ ਲੈਂਦਾ ਈ ਮੈਂ ਲਾਲ ਘੁੱਗਰਾ ਦੇ ਸ਼ਲਦਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੰਤੀ ਨਿੱਧ, ਲਲਕ ਹੈ, ਚੁਕ ਹੈ, ਰਹਿਆਦ ਹੈ, ਅਪਣਤਵ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਇਕ ਅਣਟ ਬੇਜੇਜ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਲੰਬਦਾਰ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ, ਸਤਿਕਾਰ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ। ਇਲਕੇ ਦੀ ਗੈਰਵਮਣੀ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਘੁੱਗਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਲੰਬਦਾਰੀ ਦਾ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨੀਅਤ, ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਪਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਲੰਬਦਾਰ ਅਤੇ ਘੁੱਗਰਾ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ। ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਢਕਦੀਮ ਦੀ ਉਪਜ ਚੌਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪੁਨਕਤਾ ਦੀ ਵਿਗਸਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁਹੱਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਸਟਾ ਪਦਾਰਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਗੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਪੱਥਰੀ ਸੱਭਿਆਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕਤੀ ਦੀ ਚਕਾਚੌਪ ਦੇ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ, ਸੰਗਾਉ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਆਪੁਨਕ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਨਾਗੀ ਸਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਕ ਸਮਰੱਥ, ਕੁਸ਼ਲ, ਸੰਸਕਿਤੀ, ਸੁਸਿਖਿਅਤ, ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਕਰਾ ਪ੍ਰਵੀਨ, ਸਹਿਜਿਓ, ਅਨੁਚਹੀ ਨੀ ਨਾਗੀ, ਬਲਕਿ ਸਮਝ, ਸੁਝ-ਬੁਝ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਭਾਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦਲਤ ਪਾਚਿਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇਲਕ ਹੋਂਦ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ
ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ
ਹੋਣ ਉਪਰਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਅਤੇ
ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪ੍ਰਜੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਖੁਬ
ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ
ਨੂੰ (ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ) ਦਿਵਾਲੀ ਵਜੋਂ
ਪੂਰਨ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਸਿੱਖੀ ਭਾਵਨਾ ਭਰੇ
ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ।
ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪਣੇ
ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨਸਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਇਖਲਾਕ ਨੂੰ ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ
ਵਿਚ ਅਣਖ, ਦਲਗੀ ਤੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਪੈਦਾ
ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਥਾ-ਥਾਂ
ਵਸੋਂ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਕਾਰਾਂ-ਵਿਹਾਰਾਂ 'ਚ ਪਾ ਕੇ, ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ
ਸਧਾਰਨ ਦੇ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨਤਾ ਦੀ
ਭਲਾਈ ਲਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ।
ਆਪ ਨੇ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾਏ, ਨਗਰ ਵਸਾਏ,
ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਰਚਾਏ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਅਤੇ
ਸਰੋਵਰ ਬਣਾਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ
ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ
ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।
(1581-1606 ਈਸਵੀ) ਦੇਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾ
ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਣਵਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ
ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ
ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ
ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਸਾਲੋਂ ਨੂੰ
ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੋਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨੀਯਤ
ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰੇ ਕਿ ਇਸ
ਨਗਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਬਾਦ ਹੋਣ। 'ਤਾਗੀਖੇ
ਸਿੱਖਾਂ' ਲੇਖਕ ਖੁਸ਼ਕਵਤ ਰਾਏ ਦੇ ਕਥਨ
ਅਨਸਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਦੀ ਚੁੰਗੀ ਚੌਕ ਪਾਸੀਆਂ
ਦੇ ਨੌਜੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਸਾਲੋਂ ਨੇ ਚੌਕ
ਪਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੁਰ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਬਣਾ
ਲਿਆ ਜਿਥੇ ਅੰਜਕੁਲ ਟੇਭਾ ਭਾਈਸਾਲੋਂ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਮਾਹਿਬ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ
ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲੋ ਵਿਚ
ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਉਸਾ
ਕਿਲੋ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ
ਗਜ਼ੇ ਵੀ ਕੈਦ ਸਨ, ਜੋ ਗਰੂ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਬਲ ਤੋਂ
ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ
ਪਤਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਸ਼ਰਧਾ
ਵੈਖ ਕੇ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਵਰਗੇ
ਸੂਫੀ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇ
ਵਿਤ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਛਡ ਦਿਤਾ।
ਆਪ ਨੇ 52 ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ
ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮੁਕਤ
ਕਰਾਇਆ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜਾਮੇ
ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਪਕੜ ਕਿਲਿਓਂ
ਬਾਹਰ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ
ਕਾਰਣ ਗੁਰੂ ਜੀ 'ਬੰਦੀ-ਛੋੜ'
ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਏ। ਇਸ
ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਹਾਂਗੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ
ਰਹੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ,
ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ
ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਿਦਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਗੁਰੂ
ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੰਦੂ
ਸ਼ਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ

ਗੁ: ਕਿਲ੍ਹਾ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਭੁਦਾਈ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਮਿਟੀ
ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ
ਗਈ, ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ
ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ
ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਨ 1609 ਈ. ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਜ
ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਚਾ ਬੜਾ ਬਣਵਾਇਆ, ਇਥੇ
ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਰਾਜਸੀ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਕਰਤਬ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ
ਕਸਰਤ ਵੱਲ ਤੁਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਆਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 52 ਬਲਵਾਨ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ
ਇਕ ਸੈਨਿਕ ਟੁਕੜੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ
ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 500 ਯੁੱਧ-ਵੀਰਾਂ ਦਾ
ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਨੇ ਅਬਦੁਲਾ
ਅਤੇ ਨੱਥਾ ਨਾਂ ਦੇ ਢਾਢੀ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖੇ,
ਜੋ ਵੀਰਤਾਮਈ ਵਾਰਾਂ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਸੈਨਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰ
ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਵਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹ

ਰਵਾਇਤ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ।
 ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ
 ਤਭਤ ਸੀ ਅਕਾਲ ਤਭਤ ਸਾਹਿਬ
 ਹੈ। ਛੇਵੰਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ
 ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ
 ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇ
 ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ
 ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ
 ਇਉਂ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ
 ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ
 ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ
 ਨੇ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ
 ਦੀਆਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ-
 ਸਿਪਾਹੀ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਸੌਂ, ਤਾਂ ਜੋ
 ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਰਖਿਆ ਆਪ ਕਰ
 ਸਕਣ।

ਕੌਲਸਰ ਸਰੋਵਰ ਸੀ ਗੁਰੂ
 ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਮਤ
 1684 ਵਿਚ ਤਿਆਰ
 ਕਰਵਾਇਆ। ਜਦ ਗੁਰਸਿੰਘੀ ਦਾ
 ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ
 ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਾਹੌਰ
 ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਮੁੜੰਗੀਂ ਜਾ ਟਿਕੇ, ਤਾਂ
 ਇਥੇ ਸਾਈਂ ਮੌਆਂ ਮੀਰ ਆਪ ਦੇ
 ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ

ਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਾਜੀ ਰਸਤਮ ਖਾਂ ਦੀ
ਲਾਂ ਸਾਡੀ ਮਰੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ
ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ
ਕਰਾਉਣ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਅਪ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀ
ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫਰ ਹੋ ਗਈ ਸਮਝ ਕੇ
ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਦਿੱਤੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ
ਉਸ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ
ਗਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਈਂ ਜੀ ਦਾ
ਮੰਨ ਕੇ ਕੌਲਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ (ਆਸਗਰ)
ਏਕਰਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਧਰੋਂ ਸਾਈਂ ਜੀ
ਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਲਾਂ ਇਕ ਸ਼ੇਲੀ
ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ
ਵੱਖੰਗ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਉਹ
ਬੰਦਰੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਇਕ ਦਿਨ
ਅਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਗਿਹਣੇ ਗੁਰੂ
ਗੇ ਢੇਰੀ ਕਰ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ
ਵੇਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ

ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ
ਮੌ: 76579-98570

(Punjab Mail USA)

ਕਾਰਜ 'ਤੇ ਲਾਓ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਕੁਝ
ਚਿਰ ਜੱਗ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਕਿਹਾ, ਤੇਰੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸਦਾ ਕਾਇਮ
ਰਹੇਗੀ। ਸੌਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਮਤ 1681 ਵਿਚ
ਇਕ ਸਰੋਵਰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਰੰਭਿਆ, ਜੋ
ਸੰਮਤ 1684 ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ
ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੌਲਸਰ ਰੱਖਿਆ, ਕੁਝ
ਚਿਰ ਮਹਾਂਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਾ
ਟਿੱਕੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।
ਕੌਲਾਂ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸਤਰੀ ਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ
ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ
ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੇਵਕਾ
ਸੀ।

ਗੁ: ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਜੀ ਹੁਰੂ
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦ
ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਨੌ ਸਾਲ
ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਸੰਸਕਾਰ ਕੌਲ ਸਰ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹੋਇਆ,
ਜਿਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ
ਸਾਹਿਬ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਦੀ
ਯਾਦ ਬਣੇ ਮੀਨਾਰ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ
ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟੱਲਰਾਏ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ
ਬਰਾਬਰ ਉਤਲੀਆਂ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਲਾਂ
ਬਣਵਾਈਆਂ। ਇਹ ਨੌਮੰਜ਼ਲਾ ਮੀਨਾਰ ਹੈ।
ਇਸ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ
ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੀਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦਰਸਨ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ।

ਇਉਂ ਜਪਦਾ ਹੈ ਗੁ: ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ
 ਅਤੇ ਕੌਲਸਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ
 ਆਬਾਦ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਅਠਾਰਵੀਂ
 ਸਦੀ ਤੱਕ ਸਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਰਹੀ। ਸਤਰਵੀਂ
 ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਹਾਂਕਿਆਂ ਤੇ ਅਠਾਰਵੀਂ
 ਸਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ
 ਏਥੇ ਸਨ, ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੰਸਾ
 ਸਿੰਘ ਆਹਲਵਾਲੀਏ ਦੀ ਸਮਾਧ, ਬਾਬਾ
 ਅਟੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ
 ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ
 ਹੁਕਮ ਪਾਲਕ ਪਰਮ ਪਿਆਰੇ ਸੇਵਕ ਬਾਬਾ
 ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੀ ਸਮਾਧ ਏਥੇ ਸੀ।
 ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ
 ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ
 ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਵਾਂ ਦੀ
 ਸੁਚੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸੀ ਬਿਬੇਕਸਰ- ਇਹ ਸਰੋਵਰ ਸੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸੀ ਰਾਮਸਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਸੀ
ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਿਬੇਕੀ
ਬਿਹੰਗਮਾਂ ਦੇ ਟਿਕਣ ਲਈ ਸੰਸਤ 1685
ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ
ਵਿਚ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਨੈਣਾ
ਸਿੰਘ ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ
ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਅਗੀਠਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਬੇਕਸਰ
ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਨਜ਼ਦੀਕ ਸ਼ਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਸਾਰੀ
ਸੰਗਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁ:
ਬਿਬੇਕਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜ ਕੇ ਅਲਾਣੀਆਂ ਦਾ
ਪਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਇੱਥੇ ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 1654 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਿਆਸ 'ਤੇ ਉਤਰੀ ਕੰਢੇ ਵਸਾਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਰੱਖਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਚੰਦ੍ਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਇਹ ਪਿੰਡ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਘੋੜ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਸੰਮਤ 1687 ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਬੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੇ ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਨਾ ਪਿਆ। ਛੇਵੰਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਰੱਣਕ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਿਤੀ ਤੇ ਨਾਂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਪ੍ਰਚੂਲਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਕੇ ਦੁਰ-ਦੁਰ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਪਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੜਿਆ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਸੀਤ ਵੀ ਬਣਵਾਈ।

“22” ਮਾਰਚ 1930 ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੈ ਮੇਰੀ। ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਪੁੰਨ੍ਹ ਪਿੰਡ ਚਾਨੀਆਂ-ਜਲੰਘਰ ਐ ਮੇਰਾ। ਚੇਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਥਰ ਵੱਜਦੈ ਸਾਡਾ। 1940 ਚੰ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਪਿੰਡ ਦੇ 5-6 ਹੋਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਤਦੋਂ ਸਿੰਧ ਪਰਾਂਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਤਹਿਸਿਲ ਦਾਦੁ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੋਠ ਅਮਝੂੰ ਚੰ ਹਾਲੇ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਵਾਹੁਣ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾਲ ਗਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਰ੍ਹੂ ਹੀ ਸੀ। ਸੋ ਰੈਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਰ ਕੁੱਝ ਖੱਡੇ/ਗੁਆਏ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਏ। ਲੁਣਿਆਂ ਚੌਂ ਰੱਖੇ ਦਾ ਬਾਪ ਭਗਤਾ ਤੇ ਰਾਮਾ ਕਮੀ ਵੀ ਨਾਲ ਰਿਆ ਸੁਰਜਣ ਵਾਲਮੀਕ ਕੇ ਟੱਥਰ ਚੌਂ, ਉਪਰ ਹੀ ਰਹੀ ਪਏ, ਮੁੜ ਨਾ ਪਰਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ।

1940 'ਚ ਮੈਂ ਪਿੰਡੋਂ ਦੱਬੀ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਆਂਦੀ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਕਲਾਂ 'ਚ ਦਾ ਬਾਲੁ ਹੋਇਆ। ਬੱਬਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਹਮਜ਼ਾਤੀ ਸੀ ਮੇਰਾ। ਘਰ ਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਰੁੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰੇ 6ਵੀਂ ਦੇ ਅੰਧ ਵਿਚ ਕਾਰੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਚਾਚਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹਲ ਦਾ ਮੁੰਨਾ ਫੜਨਾ ਪਿਆ। ਚਾਚਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਅਸ਼ੋਕਾ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਫੈਰਮੈਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 1945 ਦੀ ਸਿਆਲੀ ਰੱਤ 'ਚ ਉਹ ਪਿੰਡ ਆਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਘਰੋਂ ਚੌਥੀ ਭੇੜ ਕੇ ਬਾਬਲਕੇ ਟੈਸ਼ਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਬਹਿ ਗਿਆ।

ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਗਿਆਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ
ਪਿਰਸਾ ਜੈਲਵਾਲ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ, ਲਾਹੌਰ
ਰੇਲਵੇ ਟੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਸ਼ੈਡ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।
ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਗਾਹ ਸਾਹੁ ਦੀ ਗੜੀ,
ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੰਧਰੀ ਦੀ ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਕਮਰਾ
ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ 4-5 ਮੁਸਲਿਮ, ਦੋ ਹਿੰਦੂ
ਮੁੰਡੇ, ਇਕ ਹੋਰ ਅਟਾਰੀ ਟਕੂਏ ਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ
ਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੇ ਟੇਸ਼ਣ ਨਜ਼ਦੀਕ ਮੁਗਲ ਪੁਰਾ
ਚ ਚੱਲਦੀ ਅਸੋਕਾ ਫੈਕਟਰੀ ਚ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ 'ਤੇ
ਲਗਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਖਾਣ ਐ, 'ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਹੌਰ
ਨਈ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਜੰਮਿਆਂ ਨਈਂ' ਲਾਹੌਰ
ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ। ਸੋ ਲਾਹੌਰ ਦੀ
ਭਬਿੰਸਰਤੀ ਨੂੰ ਰੱਜ-ਰੱਜ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਮਾਣਿਆ
ਮੈਂ। ਜਦ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਗਰਮਾਇਆ, ਤਾਂ
ਨਵਾਖਲੀ/ਕਲੱਕਤਾ ਸਾਈਡ ਵਲ ਫਿਰਕ
ਫਸਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ। ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ
ਭੁਲਾ ਕੇ ਦਿਲਾਂ ਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਤੁਅਸਥ ਭਾਰੀ ਹੋ
ਗਿਆ ਉਦੋਂ। ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਇਕ ਪੱਤੱਖ ਮਿਸਾਲ ਆਪਣੇ
ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਮੈਂ। ਆਜ਼ਾਦ ਹਿਦ ਫੌਜ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਤਿੱਕੜੀ ਸਹਿਗਲ ਇੰਦ੍ਹ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ
ਨਵਾਜ਼ ਮੁਸਲਿਮ ਜੋ ਫਿਰਗੀ ਵਲੋਂ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਕੈਦ ਚੌਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਰਿਹਾ ਹੋਣ
ਉਪਰੰਤ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਲਾਹੌਰ ਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ
ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ, 'ਸਹਿਗਲ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹ ਨਵਾਜ਼-ਇਸ
ਕੀ ਉਮਰ ਹੋ ਦਰਗਜ਼' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋਣ।

ਹਿੜਰਤਨਾਮਾ 41: ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ

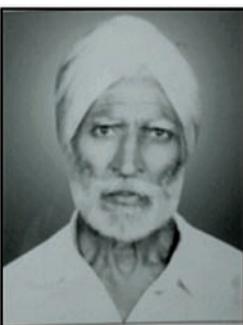
‘ਸਹਿਗਲ, ਫਿੱਲੋ, ਸਾਹ ਨਵਯੂਜ਼ ਨੇ ਜਦ ਇੱਕੇ ਗਲਪਾਂ ’ਰ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾਂ’

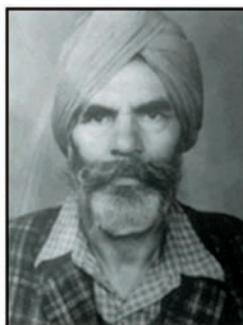
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ।

ਸ.ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ
(1906-91)

ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ
(1913-83)

ਸ.ਗੁਰਦਿਆਲਸਿੰਘ
(1918-80)

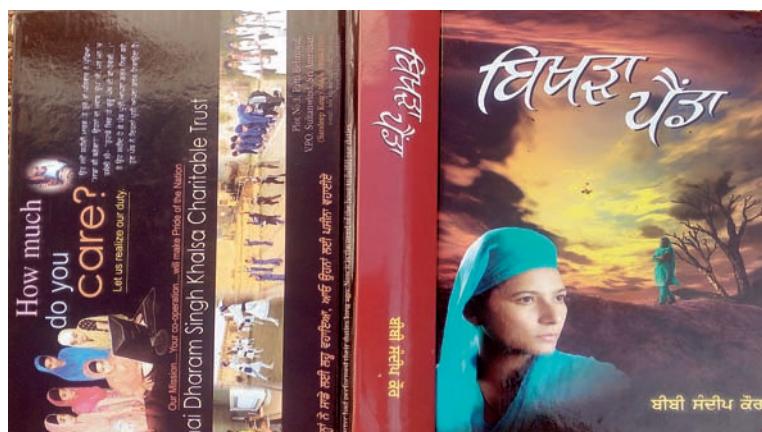

Sir Khizar Tiwana

ਵੀ ਛੁਡਾ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਮੈਂ ਚੌਪਰੀ ਸਾਬ ਦੀ
ਨੇਕ ਨਾਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਾ ਆਂ। ਚਾਚੇ
ਜਾਣਿਆਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤਬਦੀਲੀ 'ਚ ਹੀ
ਭਲਾ ਏ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਪੁਰੇ ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ
ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਵਿਖੇ ਲੱਕੜ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ
ਮਕਾਨ 'ਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਈ। ਇਕ
ਦਫ਼ਾ ਚਾਚੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ
ਸੌਦਾ ਲੈਣ ਭੇਜਿਆ। ਕੇਸੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣ
ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਵੀ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ। ਗਲੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦੇ
ਇਕ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਚੌਬਰ ਜਿਹਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਛੁਗ ਸੀ,
ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਅਹਲਿਆ। ਮੈਂ ਢੁਲ ਸਪੀਡ
ਨਾਲ ਭੱਜ ਖਿੜਿਆ। ਇੰਦੀ ਮੈਂ ਬਚ ਰਿਹਾ। ਚੜ੍ਹਦੇ
47 ਫਿਰਕੂ ਫਾਸਾਂ ਜਦ ਵਹੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਲਿਆ,
ਤਾਂ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।
2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਲਿਕ
ਬਿਨਾਰ ਹਯਾਤ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ, ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ
ਸਮੂਹ ਵਜ਼ਾਰਤ, ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ
ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ
ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੋਰਾ ਸਰ ਜੇਨਰਿੰਸ ਗਵਰਨਰ
ਸੀ ਉੰਦੋਂ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ
ਅੰਸ਼ਬਲੀ ਹਾਲ ਤੋਂ ਜਦ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੇ

ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਚੇਲ

ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ਵਿਚ ਛਪੀ, ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੱਢ ਚਾਰ ਵਾਰ ਛਪ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦੋਂ-ਹੱਦ ਵਿਕਰੀ ਨਰੋਂ ਸ਼ਾਹਿਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਆਕਰਸ਼ਟਾਈਟਲ, ਰੰਗਦਾਰ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਪੰਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਹਿਰ ਦੇ 'ਇਕਬਾਲ' ਪ੍ਰੈਂਸਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਸੂਸ ਦੀਆਂ ਕਾਵਿਕ ਟੁਕੁਆਂ ਅਤੇ ਛੁਕਰਾਂ ਉਤੇ ਸ਼ਿਆਮਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਅਸਰ ਛੁੱਡੇਂ ਨੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ

ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੌਲਚੇ (1982) ਸਮੇਂ ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਕਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਟੋਆਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਵਿਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੋਂ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸੀ। ਜਬੈ ਬਾਣ ਲਾਗਿੰਗਿ, ਤਬੈ ਰੋਸ ਜਾਗਿੰਗਿ ਤਹਿਤ ਘਰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਬਾਲੜੀ ਉਮਰੇ ਅੰਗ੍ਰੀਤ ਛਕ ਲਿਆ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਏ 84 ਦੇ ਅਟੈਕ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਬਾਰਵੇਂ ਸਾਲ ਚੰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਘਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾਅ ਕੇ

ਕਿਤਾਬਾਂ: ਬਿਖੜਾ ਪੈਂਡਾ,
ਲੇਖਿਕਾ: ਬੀਬੀ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਅਜ਼ਾਦ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ
(ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)
ਮੁੱਲ: 400 ਰੁਪਏ, ਸਾਡੇ 528
ਸੰਪਰਕ: 98558-03391

-ਪੜਿਚੋਲ ਕਰਤਾ:
ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਨੀਆਂ
92569-73526
(Punjab Mail USA)

ਉਹ ਪਿੰਡੋਂ ਤੁਰੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਬੇ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰੀ
ਮਾਨੋ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਹੀ ਉਸ ;
ਖਾੜ੍ਹ ਸਹਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈਆਂ। ਜਿਥੋਂ

ਉਹ ਪਿੰਡੋਂ ਤੁਰੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰ੍ਗੇ
ਮਾਨੋ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ
ਖਾੜਕ ਸਰਦਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈਆਂ। ਜਿਥੋਂ
ਖਾੜਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ
ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਨਕਲੀ ਖਾੜਕਾਂ, ਪੁਲਿਸ
ਮੁਕਾਬਲੇ, ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜਥੇ-ਜ਼਼ਲਮ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੂਬੀ ਚਿਤਰਿਆ, ਉਸ
ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਗਦਾਰ ਲੀਡਰਾਂ, ਟੋਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ
ਚੌਰਾਹੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ
ਖਾੜਕ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪੱਤਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਬਾ ਜਾਂ
ਦੇ ਪਾਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਬਿਖੜੇ ਪੱਡੇ ਨੂੰ ਛੱਡ, ਦੁਨੀਆਂ

ਬਾਲ ਦਿਵਸ 'ਤੇ

ਬਾਲ ਦਿਵਸ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ, ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸੁਣਨ ਦੀ ਠਾਣੀ।
 "ਸੁਣੋ ਬੱਚਿਓ ਇਕ ਕਹਾਣੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਤਾਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਪੁਗਾਣੀ।
 ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ, ਹੰਸਾਂ ਦਾ ਸੀ ਇਕ ਗਰਾਂ।
 ਹੰਸ ਖੇਡਦੇ ਮੈਜਾਂ ਕਰਦੇ, ਮੌਤੀ ਚੁਗ ਚੁਗ ਪੇਟ ਸੀ ਭਰਦੇ।
 ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਬੋੜ ਨਾ ਕੋਈ, ਲੜਨ-ਭਿੜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਕੋਈ।
 ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਢੇਰ, ਮੌਤੀ ਹੋਰੇ ਵਾਂਗਰ ਬੇਰ।
 ਇਲਮ ਤਲਾਅ ਚੌਂ ਪੀਂਦੇ ਪਾਣੀ, ਗਿਆਨ ਕਲਾ ਦੀ ਪਹਿਨਣ ਤਾਣੀ।
 ਹਰ ਹੰਸ ਦੀ ਉੱਚੀ ਧੌਣ, ਨੱਚਣ ਗਾਵਣ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ।
 ਧਰਮ ਕਰਮ ਦਾ ਹੈ ਸੀ ਰਾਜ, ਹਰ ਹੰਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਤਾਜ।
 ਬੁਰੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਪਾਏ ਪੈਰ, ਹੰਸ ਹੰਸ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਵੈਰ।
 ਲੱਗੇ ਨਵੇਂ ਵਿਖਾਵਣ ਰੰਗ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਬਿੱਚਣ ਟੰਗ।
 ਘੋਗੜ ਕਾਂਵਾਂ ਹਸਲੇ ਕੀਤੇ, ਸਾਰੇ ਹੰਸ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਤੇ।
 ਹੋਰੇ ਮੌਤੀ ਖੋ ਕੇ ਲੈਗੇ, ਹੰਸ ਖੰਭ ਖੁਗ ਕੇ ਬਹਿਗੇ।
 ਟੁੱਟੇ ਸਾਰੇ ਮਾਣ ਗੁਮਾਨ, ਹੰਸ ਹੋ ਗਏ ਲਹੂ ਲਹਾਣ।
 ਕੁਚਲੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਆਣ, ਲੱਗੇ ਘੋਗੜ ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਣ।
 ਗਿਆਨ ਕਲਾ ਦਾ ਹੋਇਆ ਅੰਤ, ਭੁਖੇ ਮਰਦੇ ਜੀਆ ਜੰਤ।
 ਭੁਖ ਦੇ ਮਾਰੇ ਸ਼ਾਹੀ ਹੰਸ, ਕਾਂਵਾਂ ਵਾਣੀ ਲੈ ਰਾਏ ਅੰਸ।
 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੜਦੇ ਗਏ ਉਹ ਹੰਭ, ਨੀਵੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖਿੱਲੇ ਖੰਭ।
 ਫੇਰ ਸਮੇਂ ਨੇ ਚੱਕਰ ਬਦਲੇ, ਦੂਰੋਂ ਭਗਤ ਆ ਧਮਕੇ ਬਗਲੇ।
 ਉੱਪਰੋਂ ਚਿੱਟੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਲੇ, ਮੱਛੀਆਂ ਫੜ ਫੜ ਖਾਵਣ ਵਾਲੇ।
 ਮਾਰੀਆਂ ਛੁਗੀਆਂ ਖੰਡ ਲਪੇਟ, ਗੰਹਿੰਦ ਖੂਹਦ ਵੀ ਲਿਆ ਸਮੇਟ।
 ਪਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਤੇ ਛਲ ਰਾਹੀਂ, ਬੰਨ੍ਹ ਲਏ ਹੰਸ ਜੰਜਿਆਂ ਮਾਹੀਂ।
 ਆਈ ਹੋਸ਼ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਦ, ਆਉਣ ਪੁਗਾਣੇ ਵੇਲੇ ਯਾਦ।
 ਦੁੱਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਦੂਣ ਸਵਾਏ, ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਭੁੱਖੇ ਤ੍ਰਿਹਾਏ।
 ਹੰਸ ਬਗਲਿਆਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੇ, ਖੋ ਖੋ ਆਪਣੇ ਕੋਠੇ ਭਰ ਲੇ।
 ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਫਿਰ ਜਾਗੀ ਆਣ, ਬਗਲਿਆਂ ਤਾਈਂ ਲੱਗੇ ਖਾਣ।
 ਪਤਲਾ ਜਿਹਾ ਇਕ ਹੰਸ ਸਿਆਣਾ, ਤੁਰਿਆ ਅੱਗੇ ਹੋ ਨਿਮਾਣਾ।
 ਬਗਲਿਆਂ ਜ਼ੁਲਮ ਹਨੇਰ ਕਮਾਏ, ਨਦੀਆਂ ਵਾਂਗਰ ਖੂਨ ਬਹਾਏ।
 ਖੂਨ ਮਿੱਝ ਦੇ ਢੇਰ ਲਗਾਏ, ਗਿੱਦੜਾਂ ਗਿੱਕਣ ਤਾਈਂ ਖਵਾਏ।
 ਲਾਟ ਬਲੀ ਜੋ ਬੁਝੇ ਹੀ ਨਾ, ਲਹੂ-ਲਹਾਣ ਹੋ ਗਿਆ ਗਰਾਂ।
 ਅਣਥੀ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਉਡਾਰ, ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ ਤਿਆਰ।
 ਬਗਲੇ ਹੋ ਗਏ ਨਿਮੋਹੂਣੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਹੋ ਗਏ ਚਾਲ ਵਿਹੂਣੇ।
 ਕਰ ਕੇ ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਤਿਆਰੀ, ਉਥੋਂ ਗਏ ਉਹ ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ।
 ਫੇਰ ਹੰਸ ਹੋ ਗਏ ਆਜ਼ਾਦ, ਨੱਚਣ ਕੁੱਦਣ ਪਾਉਣ ਧਮਾਲ।
 ਖਾਲੀ ਭਾਵੋਂ ਰਿਹਾ ਗਰਾਂ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ;
 ਪਰ ਉਹ ਉੱਚੀ ਕਰ ਕੇ ਧੌਣ, ਲੱਗੇ ਗੀਤ ਸੁਗੀਲੇ ਗਾਉਣ।
 ਪਰ ਬੱਚਿਓ ਸੈਨੂੰ ਇੱਕੋ ਗਮ, ਘੁਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਮੇਰਾ ਦਮ।
 ਹੰਸ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਬਦਰੀਂਗੇ, ਬਹੁਤੇ ਖੋਟੇ ਖੋੜੇ ਚੰਗੇ।
 ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਚਿੱਟੇ, ਚੌਗੀ ਛਿੱਪੇ ਭੰਨਣ ਗਿੱਟੇ।
 ਮਨ ਦੇ ਚੇਰ ਤਨ ਦੇ ਫ਼ਕੀਰ, ਮਾਰਨ ਕੰਧਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਰ।
 ਲੁੱਟ ਖਾਣ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਲੱਕ, ਅੱਤ ਲਈ ਵੱਡਿਆਂ ਨੇ ਚੱਕ।
 ਖਾਣ ਪਰਾਇਆ ਲੁੱਟ ਕੇ ਹੱਕ, ਖੂਨ ਪਿਆਲੇ ਨੱਕੇ ਨੱਕ।
 ਗਰੀਬ ਹੋ ਗਏ ਹੋਰ ਗਰੀਬ, ਕੁੱਲੀ ਗੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਨਸੀਬ।"
 ਅਨ੍ਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਬਾ ਰੋਇਆ, ਖੂਨ ਜਿਗਰ ਦਾ ਅੱਖੋਂ ਚੋਇਆ।
 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਕੁਝਾ ਕੇ,
 ਕੀਤੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਅਰਦਾਸ, ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦੇ ਵਾਲੀ ਪਾਸ:
 "ਹੋ ਭਗਵਾਨ ਹੰਸਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਉਹੀ ਹੰਸ ਬਣਾ ਦੇ,
 ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਾਚ ਸਿਖਾ ਦੇ।"

ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
305, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ (ਫੇਜ਼-1)
ਬਠਿੰਡਾ-151001
ਫੋਨ: 098149-41214

"ਕੇਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ"

ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੈਂ ਬਾਲ ਹਾਂ ਤੇਰਾ
 ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਅੰਮੀਏ ਉਮਰ ਨਿਆਣੀ,
 ਬਾਪੂ ਮੇਰਾ ਅਕਲਾਂ ਵਾਲਾ
 ਤੂੰ ਵੀ ਅੰਮੀਏ ਬੜੀ ਸਿਆਣੀ,
 ਆਪ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੈਂਚੀ ਫੜਕੇ
 ਨਾ ਕਰ ਮੇਰੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਰਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਦਾਦੀ ਮੇਰੀ ਭਰ-ਭਰ ਹਉਕੇ
 ਦੱਸਦੀ ਨਿੱਤ ਦਾਦੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ,
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਦਸ਼ਮੇਸ ਪਿਤਾ ਦਾ
 ਸਿਦਕ ਨਿਭਾਇਆ ਸੰਗ ਸਵਾਸਾਂ,
 ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਪਾਉਂਦੀ ਬਾਤਾਂ
 ਦਾਦੀ ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਮਹਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਲਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ
 ਘਰ ਅਪਣੇ ਵਿਚ ਫੌਟੇ ਲੱਗੀ,
 ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਾਂ ਮਾਏ
 ਕਰ ਗਈਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੱਡੀ,
 ਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ
 ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖ ਦੇ ਗਏ ਬਲੀਦਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਕੇਸਰੀ ਪਟਕਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸਿਰ 'ਤੇ
 ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੈਂ ਕਰਕੇ ਜੂੜਾ
 ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਕਰੂੰ ਪੱਗ ਪੇਚਾਂ ਵਾਲੀ
 ਰੱਭਰੂ ਹੋਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੂਰਾ,
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਸਜ ਜਾਣਾ
 ਪਹਿਨ ਕੜ੍ਹਾ ਕੰਘਾ ਕਿਰਪਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਨਾ ਫਰ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਵਾਹੁਣ ਤੋਂ
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾਏ ਜ਼ਮਾਂ ਨੀ ਰੌਂਦਾ,
 ਭਾਵੇਂ ਦੁਖ ਮੇਰੇ ਲੱਗੇ ਵਾਹਲਾ
 ਸੀਹ ਨਾ ਵੱਡੂ ਕੇਸ ਵਹਾਉਦਾ,
 ਮੰਗਦਾ ਨਾ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੈਂ ਤੈਥੋਂ
 ਦੇਦੇ ਮਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਦਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਰੋਡਾ ਭੋਡਾ ਬਣਕੇ ਫਿਰਨਾ
 ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਅੰਮੀਏ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ
 ਬੰਨ ਦਸਤਾਰ ਸਕੂਲੇ ਜਾਂਦਾ
 ਹਰ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਪੂਰਾ ਫ਼ਬਦਾ

"ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘਾ" ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ
 ਜਾਂਗ 'ਤੇ ਵੱਖੀ ਹੈ ਪਹਿਲਾਨ।
 ਕੱਟੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਨੀ ਮਾਏ
 ਕੇਸ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਨ।

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਭੱਨਲਾ)
 ਸੰਪਰਕ : 79865-28225
 (Punjab Mail USA)

ਆਓ ਇਕ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰਜੀਏ ਦੋਸਤੇ

ਆਓ! ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰਜੀਏ ਦੋਸਤੇ
 ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਨਫਰਤ, ਈਰਖ, ਬ੍ਰਿਸ਼ਟਾਰਕ,
 ਖੁਦਗਰਜੀ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਭਜਾਈਏ ਦੋਸਤੇ
 ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਛਾਈ ਹੋਈ
 ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਪੱਕੇਸ਼ਾਹੀ,
 ਪੱਖਪਾਤ ਤੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ
 ਸੋਚ ਨੂੰ ਭਜਾਈਏ ਦੋਸਤੇ,
 ਐਸਾ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜੀਏ ਦੋਸਤੇ
 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ,
 ਇਨਸਾਫ਼, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਦੋਸਤੇ
 ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
 ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਕੁੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਤੇ ਜੁੱਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ
 ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਜਾਨ, ਮਾਲ ਤੇ ਇੱਕਤਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
 ਹੋਵੇ ਦੋਸਤੇ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਲਹੂ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ
 ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਾਜਨੀਤਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਈਏ ਦੋਸਤੇ,
 ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਛੇੜੇ
 ਐ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋਸਤੇ
 ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
 ਕਦੀ ਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਇਨਕਲਾਬ
 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ
 ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬ ਆਏ,
 ਤਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਆਏ।

-ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ,
 ਪੂਰਾ ਸਿਟੀ
 530-777-0955
 (Punjab Mail USA)

ਬਾਬੇ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼

ਹਾਕਮਾਂ ਅੰਦਰ ਵਾੜੀ ਸੀ।
 ਪਰਜਾ ਖੂਬ ਲਿਤਾੜੀ ਸੀ।
 ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ ਰਲੇ।
 ਵੱਡੇ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲੇ।

ਹੋਵੇ ਲੋਪੀ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਬਰ।
 ਢਾਹੇ ਜ਼਼ਲਮ ਬਣ ਜਾਬਰ।
 ਅਣਖ ਪੱਤਰੇ ਵਾਚ ਗਈ।
 ਪਤਾਲੀਂ ਸੀ ਗਵਾਚ ਗਈ।

ਬਾਬਾ ਸੀ ਆਕੀ ਹੋਇਆ।
 ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੱਕੀ ਢੋਇਆ।
 ਅੱਗੇ

REALTY ONE GROUP

FOR SALE & PURCHASE OF ANY KIND OF PROPERTY

Recently Sold Properties

Caravaggio, Sacramento

Stroman, Sacramento

Mason Ct, Tracy

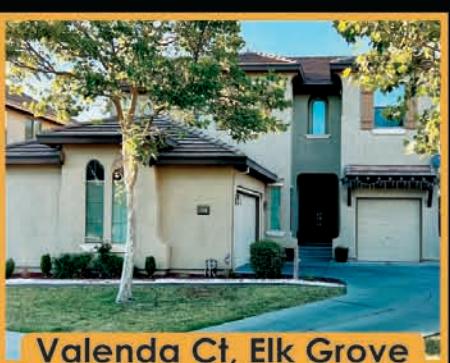
Windsong Dr, Tracy

Oak Valley Way, Stockton

Van Eych, Sacramento

Valenda Ct, Elk Grove

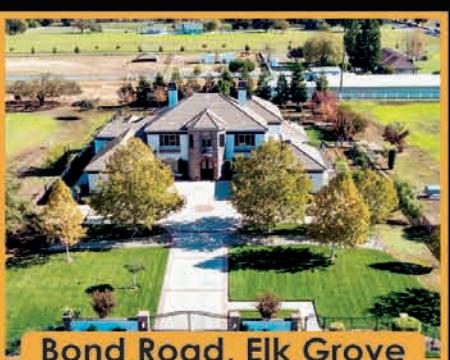
Rodfo Ct, Sacramento

Masters St, Elk Grove

Little Harbor Ct, Elk Grove

Bond Road, Elk Grove

Bond Road, Elk Grove

Gurjatinder S. Randhawa

REALTOR CA DRE licence # 01490567

New Listings

Bradshaw Road, Elk Grove

Neutra Way, Elk Grove

Pawcatuck Way, Rancho Cordova

Gurjatinder S. Randhawa

web: www.RealtorRandhawa.com

916-320-9444

garysingh123@yahoo.com